LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 87 ★★★★ Ozone Park 17, N. Y. Penktad., spalio (Oct.) 28, 1960 ★★★★ METAI 49-ji

KRISLAI

Apie policmenus.
Mokytojai ryžtasi kovoti.
Daug užsiregistravo.
Dr. Luther kalėjime.

— Rašo R. Mizara —

Niujorke šiuo metu vyksta nemažas "trynimasis" tarp policijos ir miesto valdžios, na, ir tarp mokytojų ir miesto valdžios.

Daug miesto policmenų, baigę savo tarnybą, eina dirbti pas privatinius biznierius arba pramoninin kus.

Miesto valdžia sako: tai neleistina. Policmenai turį laikytis vienos tarnybos, nes jei jie eis uždarbiauti kitur, tai visiškai suges, neatliks savo policinių pareigų.

Užklausti, kodėl policmenai taip daro, jie atsako:

—Mes nebegalime pragyventi iš tų algų, kurias miestas mums moka. Esame priversti eiti uždarbiauti kitur.

Kuo visa tai baigsis, nelengva pasakyti. Atrodo, tačiau, kad miesto administracija bus priversta policmenams nusileisti, o jei ne, tai turės jiems algas pakelti.

—:—

O Niujorko miesto mokytojai ruošiasi streikui.

Ko jie nori?

Nori, kad būtų pakeltos jiems algos. Sako, nebegalima iš tų algų, kurias gaunamę, žmoniškai pragyventi. Jie sako: mums kadaise miesto valdžia žadėjo algas pakelti, bet savo pažado neištsėjo, tai kas daugiau mums belieka daryti?

Miesto švietimo departamento viršininkai mokytojams grūmoja:

—Tie, kurie drįsia streikuoti, bus pašalinti iš tarnybų ant visados.

Jei visi mokytojai sustreikuos, tai tasai grūmojimas pasiliks tuščiaverčiu. **Juk visų mokytojų negalės paleisti iš tarnybų.**

—:—

Nieks neprivalėtų kaltinti policmenų, kurie ieško (laisvalaikiu) naujų darbų ar tarnybų, ir mokytojų, kurie ryžtasi streikuoti.

Privalome suprasti, kad gyvenamųjų produktų kainos tebekyla, butų nuomos tebesibrangsta, pragyvenimas tebesunkėja.

Ir jis sunkėja sparčiai!

—:—

Niujorko valstijoje yra 8,400,000 užsiregistravusių balsuoti piliečių.

Kalifornijoje — apie 7,500,000 užsiregistravo.

Iš viso JAV, sakoma, užsiregistruos apie 80,000,000 balsuotojų.

Jei JAV būtų suteikta laisvė balsuoti visiems žmonėms, tai, be abejojimo, balsuotojų skaičius siektų apie 100,000,000.

Deja, taip nėra!

Milijonams negrų neleidžia balsuoti. Daug ir meksikiečių, kurie yra JAV piliečiai, bet gyvena pietinėse valstijose, taipgi atstumti nuo balsavimų. Mat, diksikratai ir juos skaito negrais.

Bet visuomet taip nebus!

—:—

Ar jūs, drauge skaitytojau, turite teisę balsuoti? Ar jūs užsiregistravę balsuoti? Jei taip, tai nepamirškite lapkričio 8 dienos!

—:—

Biauriai diksikratų teismas Georgia valstijoje pasielgė nuteisdamas keturiems mėnesiams kalėti negrų kovotoją, kunigą **Martiną Lutherį!**

Dr. M. Luther buvo pasiųstas kalėjiman už tai, kad jis su kitais negrais dalyvavo sėdėjimo streike vienoje Decatur miesto valgykloje.

Bet rasistinis teismas, šitaip darydamas, turėtų suprasti: **Dr. Lutherio buvimas kalėjime milijonams negrų ir baltųjų pasakys daugiau negu pasakytų jis, būdamas laisvėje!**

Kovotojas už negrų teises įkalintas didžiausiame valstijos kalėjime Reidsville, Ga.

Turto eikvojimas ir grasinimo kalbos

Washingtonas. — Artėjant prezidentiniams rinkimams, smarkiau kalba Respublikonų ir Demokratų partijų kandidatai. Senatorius John Kennedy ir kiti demokratų kandidatai kaltina Eisenhowerio vyriausybę ir respublikonus, kad jie "nupuldė Jungtinių Valstijų vardą... ir nepakankamai jas apginklavo".

Respublikonai iš savo pusės sako, kad jeigu JAV žmonės balsuos už Kennedy ir kitus demokratų kandidatus, tai "bus katastrofa".

Respublikonai sušilę įrodinėja, kad "JAV yra galingos, kad jos galėtų sunaikinti Tarybų Sąjungą", ypatingai savo galia giriasi aviacijos generolai.

Taigi, rinkimų kampanija eina ne po taikos ir gražaus žmonių sugyvenimo, bet po kurstymo obalsiais ir dar didesnio apsiginklavimo, kuris veda žmoniją į karo katastrofą.

Apie padėtį Kuboje

Havana. — Kubos vyriausybė, atsakydama į Jungtinių Valstijų embargo, nacionalizavo 167 JAV kapitalistų įmones, kurių vertė siekia $250,000,000. Tarp nacionalizuotų yra sekamų kompanijų įmonės: General Electric, Westinghouse, International Harvester, Remington Rand, Squibb & Co., Otis Elevator Co., Continental Can Corp., Burrus Flour Mills, Coca-Cola ir kitų. Taipgi konfiskavo F. F. Woolworth ir Sears, Roebuck & Co. krautuves.

Dar yra likę apie 50 JAV savininkų fabrikėlių ir kitokių įmonių jų rankose, bet jų vertė jau tik apie $25,000,000.

Dr. Raul Rao, Kubos užsienio ministras, Jungtinių Tautų Asamblėjoje kaltino Jungtines Valstijas, kad jos ruošia intervenciją į Kubą. Jis skaitė dokumentus apie pristatymą ginklų suokalbininkams ir rodė pavyzdžius, kaip kubiečiai pabėgėliai Floridoje muštravojasi apsiginklavę JAV gamybos ginklais. Jie rengiasi prie užpuolimo. Sakoma, kad Floridoje jų yra apie 50,000.

Paleido Japonijos parlamentą

Tokio. — Japonijos premjeras Hayato Ikeda paleido parlamentą ir paskelbė naujus parlamento narių rinkimus, kurie įvyks lapkričio 20 dieną. Dabartinis parlamentas atsidūrė krizėje po to, kai samurajus nudūrė Socialistų partijos pirmininką I. Asanumą.

Renkant naują parlamentą ir vėl iškyla Japonijos ir JAV gynybos sutarties reikalas. Po didelių kovų, policijai išmetus socialistų narius iš parlamento, pereitą birželio mėnesį ta sutartis buvo užgirta. Naujai išrinktas parlamentas vėl svarstys sutarties užgyrimą.

Pekinas. — Spauda atžymėjo dešimtmetį nuo Kinijos atėjimo į pagalbą Šiaurės Korėjai ir atmušimą JAV intervencijos.

Washingtonas. — Vėlesniu laiku biznis visoje šalyje sumažėjo.

Nubaudė kalėjimu negrų kunigą

Decatur, Ga. — Tarp kitų negrų "sit-down" dalyvių buvo areštuotas ir kunigas Dr. Martin Luther King, kuris energingai kovoja už negrų teises.

Teisėjas Oscar Mitchell nuteisė kunigą keturiems mėnesiams į valstijos kalėjimą. Pagal įstatymus nebuvo galima jį taip bausti už "sit-down" streiką, tai teisėjas kunigui pritaikė kitą "prasikaltimą".

Prieš mėnesį laiko kunigas buvo areštuotas už vairavimą automobilio be leidimo. Tada jį nubaudė $25 piniginiai ir padėjo metams laiko ant "pataisos". Dabar teisėjas ir nubaudė kunigą už tos "pataisos" laužymą.

ŽUVO TARYBŲ SĄJUNGOS MARŠALAS NEDELINAS

Maskva. — Tarybų Sąjungos maršalas Mitrofanas Nedelinas žuvo eidamas tarnybines pareigas. Jis buvo raketų gynybos jėgų specialistas ir komandierius. Nedelinas buvo 58 metų amžiaus. Dabar jo vietą užima maršalas Kirilas Moskalenko.

Maskva. —Tarybinė spauda rašo, kad JAV žmonės neturi pasirinkimo į prezidentus, nes Niksonas ir Kennedy abu stoja už šaltąjį karą.

Sako: Socialistinės šalys yra vieningos ir galingos

Maskva. — Tarybų Sąjunga ruošiasi prie paminėjimo savo 43 metų gyvavimo sukakties. Per šį laikotarpį ji, nepaisant užsienio imperializmo intervencijos ir sunkaus Antrojo pasaulinio karo, padarė milžinišką progresą visose gyvenimo srityse.

Kitų socialistinių šalių vyriausybės ir daugelio neutrališkos politikos šalių valdžios jau prisiuntė Tarybų Sąjungai sveikinimus.

Ypatingo dėmesio atkreipė Kinijos Liaudies Respublikos sveikinimas, kurį prisiuntė prezidentas Liu Šao-či, komunistų vadas Mao Tse Tungas, premjeras Chou En-lai ir maršalas Chu-Teh. Jie dėkoja TSRS vyriausybei, partijai ir žmonėms už teiktą pagalbą ir atžymi tą faktą, kad TSRS komunistai ne vien savo šalyje atvedė liaudį prie laimėjimo, bet jie rodo teisingą kelią ir kitų šalių žmonėms į laisvę.

Šis kinų pareiškimas sudavė smūgį Vakarų politikai, kurios šalininkai per eilę metų pasakojo, būk tarp TSRS ir Kinijos komunistų "yra skilimas".

Tarybų Sąjungos ekonominių reikalų žurnalas nurodo, kiek ir kurioje kitoje socialistinėj šalyjs su TSRS pagalba buvo pastatyta ir įrengta didelių fabrikų ir kitų įmonių, būtent: Kinijoje — 291 Lenkijoje — 67,Vengrijoje — 27, Rumunijoje — 63, Bulgarijoje — 54, Albanijoje — 76, Šiaurės Korėjoje — 30, Mongolijoje — 21 ir Šiaurės Vietname — 16.

Kaip žinia, TSRS daugybę fabrikų ir kitokių įmonių įrengė ir tokiose šalyse, kaip Indija, Indonezija, Afganistanas, Irakas, Jungtinė Arabų Respublika, kurios laikosi draugiškos politikos ir prašo pagalbos.

Dėl įvykių Kongo respublikoje

Leopoldville. — Kongo respublikoje padėtis yra neaiški. Prieš kiek laiko Vakarų suorganizuotas pučas ir vyriausybės priešakin pastatytas pulkininkas J. D. Mobutu neturi galios. Žmonės jam nepritaria, o dabar ir dauguma kareivių prieš jį išstojo.

Leopoldvillėje įvyko susirėmimų. Yra užmuštų ir sužeistų. Mobutu bando patraukti iš provincijų jam paklusnių karių dalinius. Jungtinių Tautų armijos daliniai vietomis pastojo kelią Mobutu jėgoms.

Apie T. Sąjungos aliejaus gavybą

Beirutas. — Artimųjų Rytų aliejaus gamintojai numato, kad 1965 metais Tarybų Sąjunga jau bus juos pralenkus. 1965 metais ji kiekvieną dieną gaus po 4,800,000 bačkų ir nenumato jos padidinimo.

Dabar Tarybų Sąjunga kiekvieną dieną į užsienį išveža virš 300,000 bačkų aliejaus, o 1965 metais jau išveš po 700,000 bačkų.

Dabartiniu laiku Tarybų Sąjungos aliejaus gavybos 70 procentų yra iš Uralų ir Volgos sričių.

Vėliausios žinios

S. Salem, N. Y. — Buvęs JAV viceprezidentas Henry Wallace sako, kad jeigu Kennedy bus išrinktas prezidentu, tai maisto produktai pabrangs 25 procentais. Jis pasisakė daugiau už Niksoną, nors ir jį pilnai neužgyrė.

Washingtonas. — Valstybės departamentas sako, kad jeigu Kuba jėga norės paimti Guantanamo prieplaukoje JAV karo laivyno bazę, tai bus karas.

Ottawa. —Jungtinių Valstijų embargo prieš Kubą sudaro Kanadai nesmagumo. Kanada nesirengia pilnai sekti JAV embargo politiką.

Geneva. — S. K. Carapkinas, TSRS delegatas, sakė, kad Niksonas savo kalbose iškraipo faktus apie atominių ginklų bandymų kontrolės konferenciją.

San Salvadoras. — Karininkai nuvertė prezidento J.M. Lemus valdžią ir įsteigė tarybą. San Salvadoro respublika yra Centrinėje Amerikoje. Ji užima 8.260 ketv. mylių plotą ir turi 2,500,000 gyventojų.

San Juan. — Puerto Ricos gyventojai piktinasi katalikų vyskupų aplikraščiu, kuris draudžia katalikams balsuoti už kitų partijų kandidatus.

Washingtonas. — Dabar JAV yra iki 107,000,000 žmonių, kurie yra metuose dalyvauti balsavimuose. Numatoma, kad dalyvaus apie 67,000,000.

Maskva. — Tarybiniai laikraščiai rašo, kad Jungtinių Valstijų imperialistai organizuoja ir ginkluoja jėgas Guatemaloje ir Hondurase nuvertimui Kubos valdžios.

Prezidento rinkimai ir Lenkijos sienos

Washingtonas. — Viceprezidentas Niksonas, kalbėdamas Buffalo mieste, kur gyvena 500,000 lenkų kilmės žmonių, kaip ir pasisakė už Lenkijos vakarinę sieną išilgai Oderio-Neisse upės. Jis sakė:

"Visi lenkai Lenkijoje, kaip ir užsienyje, yra vieningai nusistatę apginti Lenkijos vakarinę sieną".

Vakarų Vokietijoje jo pareiškimas iššaukė neramumą. Adenaueris priminė, kad pirm rinkiminės kampanijos jis buvo pasiuntęs į Washingtoną F. von Eckhartą perspėti, kad JAV prezidentiniai kandidatai nekeltų Oderio-Neisse sienos klausimo, nes vakarų vokiečiai jos nepripažįsta.

Dabar Valstybės departamentas sako, kad JAV pozicija Lenkijos vakarinės sienos reikale yra: ta siena dar nenustatyta.

Apie Jungt. Tautas

New Yorkas. — Dvidešimt Afrikos, Azijos ir Lotynų Amerikos valstybių pateikė rezoliuciją, kurioje reikalauja, kad Jungtinės Tautos įtrauktų į šios organizacijos veiklą naujas valstybes, esamas kolonijas ir kitų "globojamas" teritorijas.

Indijos, Jungtinės Arabų Respublikos ir Jugoslavijos delegatai ieškojo pritarimo tarp kitų valstybių "neutrališkam blokui, kad paveikus į Vakarų ir Rytų valstybes, idant sumažinus jų tarpe tą didelį pasidalinimą.

Politiniame komitete įvyko diskusijos nusiginklavimo reikalais.

Anglijos užsienio reikalų ministras D. Ormsby-Gore pareiškė nesutikimą su Tarybų Sąjungos pateiktu nusiginklavimo planu. Jis aiškino, kad jeigu Vakarai priimtų tą planą, tai jie pasiliktų "beginkliai".

Po jo kalbėjo TSRS delegacijos pirmininkas V. Zorinas. Jis kritikavo anglų atstovą už iškraipymą Chruščiovo kalbos ir TSRS nusiginklavimo plano.

Vadų konferencija ir vokiečių taika

Maskva. — Chruščiovas, TSRS premjeras, buvo pasišaukęs Vakarų Vokietijos ambasadorių Dr. Hansą Krollį ir per 70 minučių kalbėjosi.

Chruščiovas sakė, kad jis pasitiki, jog apie balandžio mėnesį turės įvykti viršūnių konferencija, kurios rezultatai bus sušvelnijimas tarptautinių santykių. Ta konferencija turės būti daug platesnė, kaip buvusioji sušaukta Paryžiuje.

Bet kartu jis nurodė: jeigu Vakarai ir toliau laikysis dabartinės politikos, tai socialistinės šalys padarys su Vokiečių Demokratine Respublika atskirą taiką.

AFRIKIEČIŲ VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJA

Abidjants. — Dramblio kaulo respublikos sostinėje atsidarė afrikiečių viršūnių konferencija. Nuo aštuonių respublikų dalyvauja prezidentai, o nuo dviejų — premjerai. Konferencijoje dalyvauja respublikos, kurios pirmiau buvo Francūzijos kolonijos.

SPROGIME KRAUTUVĖJ ŽUVO 11 ŽMONIŲ

Windsor, Canada. — Įvyko sprogimas departmentinėje Metropolitan Stores krautuvėje. Nelaimėje užmušta 11 žmonių ir 75 sužeista. Manoma, kad sprogo gazo pečius.

Anglija išslapstys atomines bombas

Londonas. —Anglijos karo orlaivyno viršininkai priėjo išvados, kad reikalinga išslapstyti atomines bombas po įvairias kolonijas. Jie bijosi, kad kada bombos bus laikomos tik Anglijoje ir Vakarų Vokietijoje, tai iškilus karui gali būti jos sunaikintos.

Todėl atominės bombos bus išdalintos ir laikomos: Anglijoje, Vakarų Vokietijoje, Adene, Kipro saloje, Singaporo tvirtumoje, Rytų Afrikoje ir kitose anglų kolonijose.

MIRĖ BIEDNATVĖJE

Worcester, Mass. — Mirė paskilbęs brangiadaikčių vagis James F Monahan, pramintas Boston Billy ir Billy Ward. Sakoma, kad jis dalyvavęs 150 vagysčių, kur buvo pavogta $4,500,000 brangiadaikčių. Monahan mirė sulaukęs 62 metų amžiaus, būdamas biednas.

KIJEVE ATIDARĖ SUBVĖS KELIĄ

Kijevas. — Atidaryta požeminių traukinių (subvių) susisiekimas beveik keturių mylių ilgio. Požeminė linija turi šešias stotis, gražiai ir parankiai įrengtas.

Houston, Texas. — Tornado audra nusiautė. Trys žmonės žuvo, yra sužeistų. Nuostoliai viršija $100,000.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 — ROY MIŽARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Klerikalai rodo savo ragus

PUERTO RIKO saloje kilo skandalas. Jį pradėjo katalikų bažnyčios vyskupai, išleidę aplinkraštį, kuris buvo bažnyčiose skaitomas.

Kas tai do aplinkraštis?

Vyskupai įsakė katalikams nebalsuoti už kandidatus, esančius "Liaudies demokratų partijos" sąraše. Minėtoji partija, kuriai vadovauja gubernatorius Luis Munoz Marinas, aišku, nėra liaudies partija, o tik taip pasivadinusi, kad patrauktų savo pusėn darbo žmones.

Bet katalikų bažnyčios kunigaikščiams tai mažiausiai svarbu. Jie reikalauja, kad katalikai nebalsuotų už tą partiją ir gana! O kuris katalikas balsuos, tas eisiąs tiesiog į pragarą!

JAV ir Puerto Rike oficialiai, kaip žinia, bažnyčia esanti atskirta nuo valstybės. Bet gyvenime taip nėra! Monopolistinis kapitalas bažnyčią laiko savo talkininke, o bažnyčia monopolistinį kapitalą (kapitalistus) laiko savo globėju. Dėl to kapitalistai remia, kiek galėdami, bažnyčią, o pastaroji visomis keturiomis remia kapitalistus ir jų santvarką.

Pastaruoju metu katalikų bažnyčios vadovai JAV ypatingai pradėjo kišti savo juodą snapą į politiką. Sakysime, toks kardinolas Spellmanas: koks jis atkaklus politikierius! Visur tu jį matysi.

Tačiau JAV katalikų bažnyčia šiuo metu, kada katalikas Kennedy yra kandidatas prezidento vietai, politikauja labai atsargiai, kad nesugadintų viso biznio, kad neatstumtų daugelio piliečių nuo Demokratų partijos kandidato. Puerto Rike kas kita: ten bažnyčios viršūnės elgiasi kaip viduramžiais, atvirai pasakydami tikintiesiems, už ką jie turi balsuoti, už ką nebalsuoti. O Vatikanas juos užgiria.

Argi tai ne biauru?!

Jų viltys neišsipildė

PER KURĮ LAIKĄ buržuazinis pasaulis džiūgavo, būk tarp Tarybų Sąjungos ir Kinijos Liaudies Respublikos įvyksiąs "skilimas". Daug visokių rašeivų išeikvojo nemaža rašalo ir popieriaus toms spekuliacijoms. Tiesa, "laisvajam pasauliui" būtų mieliausias dalykas matyti tarp socialistinių milžinų skilimą.

Taip, Tarybų Sąjungos ir Kinijos spaudoje buvo pasirodžiusių straipsnių, kuriuose autoriai reiškė skirtingų minčių kai kuriais tarptautiniais klausimais — pav. dėl karo ir taikos. Ir gerai, kad buvo diskusijų!

Bet štai toje pačioje buržuazinėje spaudoje pasirodo įdomi žinia: Kinijos Liaudies Respublikos vadovai —Mao Tse-tung, Liu Šao-či, maršalas Ču Teh ir premjeras Čou En-lajus —pasiunčia sveikinimo telegramą Tarybų Sąjungos Komunistų Partijai; telegramoje pareiškiama, jog tarp Kinijos Liaudies Respublikos ir Tarybų Sąjungos kaip buvo taip ir tebėra monolitinis solidarumas, glaudi vienybė, bendras visų pagrindinių reikalų supratimas.

"Imperialistinės šalys," sako telegrama, **"vadovaujamos JAV, silpnėja, ir jų agresyvė karo politika vis labiau ir labiau pralaimi..."**

Toliau sakoma: "Jei tik visi taiką mylintieji pasaulio žmonės telks savo jėgas, kovos už taiką, tai bet kokios imperialistų intrigos dar labiau susilpnės, gaus smūgį po smūgio. Komunistinis pasaulis užtenkamai tvirtas, kad galėtų taikiais būdais, be karo, nugalėti kapitalizmą."

Spėjama, kad Lapkričio 7-osios proga Maskvoje įvyks labai svarbus pasitarimas, kuriame dalyvaus visų didžiųjų komunistinių partijų atsakomingi pareigūnai. Ten tuo klausimu bus pasisakyta dar griežčiau ir ryškiau.

Tvirčiausia

JAV VALDINĖ ĮSTAIGA, Office for Research and Analysis, padarė tyrinėjimus dešimtyje šalių apie tai, ką žmonės galvoja apie Tarybų Sąjungą. Pasirodo, kad ten žmonės beveik vienbalsiai pareiškė, jog Tarybų Sąjunga šiuo metu yra tvirčiausia pasaulyje valstybė, ir kad ji per sekamus dešimt metų bus tvirčiausia.

Be kitų šalių, tyrinėjimai-apklausinėjimai buvo padaryti Vakarų Vokietijoje, Francūzijoje, Italijoje, Olandijoje, Belgijoje, Britanijoje, Indonezijoje ir Pakistane.

Tvirčiausia!.. O ar seniai čia į Tarybų Sąjungą buvo žiūrima, kaip į atsilikusią, kaip į tamsią, kaip į nemokšų šalį?!

Jei tuose kraštuose, kurie sudaro Tarybų Sąjungą, egzistuotų kapitalizmas, tai, aišku, ji nebūtų tvirčiausia. Tvirtumą sudaro tai, kad liaudis išlaisvinta, kad nėra išnaudotojų, kad darbas ir mokslas ten yra pagrindas, kad tas, kuris nedirba — nevalgo, yra obalsis.

Socializmas tas tautas prikėlė, išmokslino ir jų Sąjungą padarė tvirčiausia pasauly.

Kas ką rašo ir sako

"LIAUDIES BALSO" VAJUS

Kanadiškis "Liaudies balsas" taipgi skelbia savo vajų gauti naujiems skaitytojams, atnaujinti senas prenumeratas ir sutvirtinti laikraščio leidimo fondą. Balsiečiai pasiryžę surinkti $4,000. Laikraščio administracija kreipėsi į skaitytojus tokiu aiškinimu:

Nepaprastas visko pabrangimas arba dolerio nuvertinimas, taipgi vis dažniau pasikartojančios senesnio amžiaus skaitytojų mirtys labai skaudžiai atsiliepia ant Liaudies Balso išlaikymo, o tuo tarpu jo visuomeniniai uždaviniai kasdien didėja. Liaudies Balsas, ačiū pažangių lietuvių pasiaukojimui, jau 29-ti metai teikia mūsų išeivijai teisingas žinias apie Lietuvą, lengvų pasiskaitymų ir visuomeniniai svarbių straipsnių, taipgi daug padeda lietuviams palaikyti pažangias organizacijas ir pasidalinti žiniomis iš savo gyvenimo.

Liaudies Balso tolimesniam išlaikymui, nuo lapkričio 1 d. iki gruodžio 31 d., skelbiamas vajus sukėlimui $4,000 būtinai reikalingos paramos aukomis bei parengimais, gauti bent 100 naujų skaitytojų ir atnaujinti visas esamas prenumeratas. Vajui uždaviniai dideli, bet be jų išpildymo savaitraščio išlaikymas sekančiais metais atsidurtų į kritišką padėtį.

PASIMOJO ATLIKTI DAR VIENĄ DIDELĮ SVARBŲ DARBĄ!

Tarybų Lietuvos kultūros bare darbuotojai lituanistikos srityje jau atliko svarbių darbų. Kiti didžiuliai darbai pradėti — Didžiojo lietuvių kalbos žodyno, Lietuvių literatūros istorijos leidimas ir kt. — ir dirbami. Dabar jie pasimojo atlikti dar vieną labai svarbų darbą, ir jie prašo visų lietuvių, nežiūrint, kur jie begyventų, talkos.

Prašome paskaityti:

Tarybų Lietuvos mokslo ir kultūros darbuotojai, o taip pat visi besidomintieji lietuvių liaudies kultūriniu palikimu su pasitenkinimu sutiko sudaryti ir išleisti pilną ikitarybinio laikotarpio (1547 - 1940) Lietuvos spaudos bibliografiją. Ši bibliografija kartu su tarybinio laikotarpio bibliografija sudarys ištisinę Lietuvos TSR nacionalinę bibliografiją. Į ją įeis spaudiniai lietuvių kalba, jų tarpe periodiniai leidiniai ir šių straipsniai, Lietuvos TSR teritorijoje išėję spaudiniai nelietuvių kalba ir leidiniai apie Lietuvą, išleisti už Lietuvos ribų bet kuria kalba (lituanika).

Lietuvos TSR nacionalinės bibliografijos Redakcinė kolegija kreipiasi į mokslo darbuotojus, mokytojus, studentus, moksleivius, visų sričių specialistus ir visus lietuviškos bei lituanistinės knygos mylėtojus, kviesdama bendradarbiauti ir talkininkauti Lietuvos TSR nacionalinės bibliografijos darbe. Pirmiausia prašome visus, kurie turi senų ir retų spaudinių (knygų, žurnalų, laikraščių, gaidų, žemėlapių, atsišaukimų, lapelių, plakatų, atvirukų, šapirografu bei kitomis priemonėmis išspausdintų leidinių), apie juos informuoti Lietuvos TSR Knygų rūmus. Pageidautina gauti žinių ypačiai apie retus spaudinius, leistus pogrindyje buržuazinės santvarkos metais Lietuvoje arba už Lietuvos TSR ribų, o taip pat apie spaudinius, kurių buvo itin maži tiražai arba kurie buvo konfiskuoti. Nacionalinės bibliografijos darbui taip pat gali būti naudinga įvairi rankraštinė bei dokumentinė medžiaga: rašytojų, žurnalistų rankraščiai, korespondencija, atsiminimai, žinios apie periodinių leidinių išleidimo datas, vietą, spaustuves, ypač pogrindines, faktinuosius redaktorius, apie tiražus, autorių slapyvardžius...

Lietuvos TSR nacionalinės bibliografijos rengėjai bus labai dėkingi visiems, kurie informuos apie savo žinioje turimus spaudinius ir leis jais pasinaudoti. Pavardės tų asmenų, kurių talka turės žymesnės reikšmės, bus skelbiamos nacionalinėje bibliografijoje. Jeigu savininkai sutiks turimus retus spaudinius perleisti Lietuvos TSR Knygų rūmams arba kuriai kitai mokslinei bibliotekai, bus atskirai tariamasi ir atlyginama, o ypatingai reti spaudiniai galės būti apžiūrimi ir aprašomi vietoje.

Visas žinias apie spaudinius prašome siųsti adresu: **Lietuva, Vilnius, Rašytojų g-vė 4, Knygų rūmai.**

Tegul nelieka nė vieno lietuviškosios knygos mylėtojo, nepriskėjusio prie Lietuvos TSR nacionalinės bibliografijos darbo!

Lietuvos TSR Nacionalinės bibliografijos Redakcinė kolegija

PUIKUS "DARBO" JUBILIEJINIS NUMERIS

Spalio 15 d. Urugvajaus lietuviai išleido savo laikraščio "Darbo" sidabrinio jubiliejaus atžymėjimo laidą. Ji išėjo spalio 15 d.

Tai labai puikus numeris! Iliustruotas. Telpa daug gerų straipsnių, taipgi gausu sveikinimų iš Lietuvos ir iš visų Amerikos kraštų, jų tarpe ir iš JAV.

Jubiliejinio "Darbo" numeris turi 28 puslapius.

Atžymėdama visa tai, "Darbo" redakcija, be kitko, rašo:

Visiems mūsų draugams ir bičiuliams Urugvajuje ir Brazilijoje, Tėvynėje ir Jungtinėse Valstijose, Argentinoje, visiems tiems, kurie mus skatino įveikti sunkumus, kurie mus broliškai sveikino ir mūsų kolektyvo pastangas įvertino — iš visos širdies dėkojame!

BUVO ĮDOMUS PASITARIMAS VILNIUJE

Vilniaus "Tiesa" praneša, kad spalio mėnesio 14 d. Vilniuje įvyko labai svarbus "Lietuvos kūrybinės inteligentijos su Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto ir respublikos vyriausybės nariais pasitarimas. Dalyvavo mokslininkai, kompozitoriai, dailininkai, ir kt. kultūros darbuotojai, ir jame buvo "aptarti tarybinio mokslo ir meno uždaviniai."

Įdomią įžanginę kalbą pasakė CK pirmasis sekretorius A. Sniečkus. Diskusijose dalyvavo Vilniaus Universiteto rektorius J. Kubilius, režisierė-artistė K. Kymantaitė, premjeras M. Šumauskas, Mokslų Akademijos prezidentas J. Matulis, kultūros ministras J. Banaitis, kultūros ministro pavaduotoja M. Meškauskienė, Vilniaus rusų dramos teatro vyr. režisierius V. Golovčineris, amerikietis rašytojas A. Margeris, architektas A. Čibas, rašytojas A. Venblova, dailininkas N. Petrulis ir kt.

A. Kmieliauskas pasakoja apie Lenkijos lietuvius

JIS NESENIAI IŠ TEN GRĮŽO

MONTREAL.—Montrealietis lietuvis, Adomas Kmieliauskas, pereitą vasarą išvažiavo pasisvečiuoti į savo gimtąjį kraštą, kuris yra Lenkijoje, — pas brolį, Vidugiry, Seinų apskrity. Ten jis išbuvo apie du mėnesiu ir grįžo atgal į Montrealą tik neseniai.

Šių žodžių rašytojui teko plačiai su grįžusiuoju A. Kmieliausku pasikalbėti. Asmeniškai jaučiasi gerai nusiteikęs, patenkintas kelione, nors, sako, sveikata netarnavo taip gerai, kaip kad būtų norėjęs. Matomai, sako, labiausiai paveikė jau atprastas natūralus maistas.

Jo kelionės asmeniški įspūdžiai ir patyrimai gana platūs ir įdomūs, tačiau, kad gerai juos nušviesti, reikėtų daug laiko ir vietos spaudoje užimti. Čia noriu pasidalyti su skaitytojais jo įspūdžiais.

Pirmiausia paklausiau, ar jis turi giminių Tarybų Lietuvoje ir ar darė žygius iš Lenkijos ten nuvažiuoti jų aplankyti? Atsakė, kad taip, turi seserį Lietuvoje. Galėjo gauti reikalingus dokumentus pervažiavimui Lenkijos - Lietuvos rubežiaus, bet tik kaip turistas. Dėl savo ekonominio išskaičiavimo nuo tokio pasiūlymo atsisakė ir nenuvažiavo į Lietuvą. Kaip žinia, tarp Liaudies Lenkijos respublikos ir Tarybų Sąjungos, taigi ir Tarybų Lietuvos, rubežiai gana kietai uždaryti. Ir visa tai daroma ne dėl to, kad būtų blogi savitarpiniai valstybiniai santykiai, bet todėl, — ką ir pats Kmieliauskas pripažino, — kad tame svarbią rolę lošia tarptautinė pasaulinė šaltojo karo įtempta padėtis.

Toliau, kaip jau minėjau, A. Kmieliauskas kilęs nuo Seinų — teritorija tirštai apgyventa lietuviais.

Plačiausiai ir nuodugniausiai mūsų pasikalbėjimas susikoncentravo apie ten gyvenančių lietuvių visuomeninį veikimą, jų organizacijas, apie jų pastangas išlaikymui lietuvybės. Pasirodo, kad senosios buržuazinės Lenkijos valdančiosios klasės pastangos išrauti lietuvybę iš pašaknų nuėjo veltui. Reikia žinoti, kad prieškarinės okupacijos laikais Lenkijos buržuazinė valdžia buvo užsidraudusi ne tik lietuvių spaudą, mokyklas, bet stengėsi ugdyti ir ugdė tarp lietuvių ir lenkų tautinę neapykantą iki to laipsnio, kad daugeliu atsitikimų buvo prieita net prie fizinių susirėmimų. Kai kurie lietuviai, sako, bijodami persekiojimų, represijų ir viešų užpuolimų, buržuazijai valdant, buvo priversti save vadintis lenkais, nors pas juos lietuviška dvasia degte degė.

Dabar, prie liaudiškos demokratijos Lenkijos respublikos dalykai pasikeitė. Ten gyvenantieji lietuviai daugiau nepersekiojami, prieš juos jokios represijos nedaromos. Bet ilgų metų buržuazinės sistemos valdymo laikais tautinio šovinizmo antagonistinis tarp žmonių išsiauklėjimas ne taip lengvai pasiduoda išraunamas. Tačiau kaip visos buržuazinės liekanos, taip ir šitos palankioms socialistinėms sąlygoms susidarius, bus nugalėtos. Tautinė nacionalinio šovinizmo neapykanta lenkų darbininkų prieš lietuvius, o lietuvių prieš lenkus, neabejotinai, išnyks.

Kokį gi įspūdį sudarė A. Kmieliauskui Lenkijos lietuvių visuomeninis veikimas? Labai didelį. Jis su didžiausiu entuziazmu kalbėtų dieną ir naktį apie ten prieš trejus metus įsikūrusią *Lietuvių Visuomeninę Kultūros Draugiją*. Jis šią draugiją, jos gyvybinius reikalus ir veiklą, turėjo progos nuodugniai ir išsamiai pažinti. Kada tik buvo Seinuose (o jis ten buvęs labai dažnai), visuomet užeidavo į Draugijos raštinę ir daugiausia ten laiko praleisdavo. Tuo labiau jam padėjo su Draugija gerai susipažinti ir artimai apie ją išsikalbėti, kad Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Centro Valdybos sekretorius yra jaunas, pilnas energijos jo brolio sūnus — ir jis tuo labai didžiuojasi — Jonas Kmieliauskas. Taipgi jaunas, nuoširdus ir veiklus jos pirmininkas Alg. Skripka. Šiedu vyrai ir kiti valdybos nariai, jis sako, sudėję visą savo laiką, sugabumus ir energiją, kad juo plačiau išvystyti Draugijos veiklą, apvienyti visus Liaudies Lenkijoje gyvenančius lietuvius už savo tautiečių kultūrinius poreikius, sąmoninant juos siekti geresnio socialistinio gerbūvio su visa lenkų tauta, kaip ir su kitomis Lenkijoje gyvenančiomis tautinėmis mažumomis.

Šios Draugijos pastangomis kooperuojant su Liaudiškos Lenkijos vyriausybe, jau plačiai praplėstas mokyklų tinklas lietuvių dėstoma kalba. Viena iš jų, vidurinė mokykla, Punske ir dvi ūkio mokyklos — Punske ir Pristavonyse. Organizuojami suaugusiems mokykliniai kursai, saviveiklos lietuviški rateliai ir tt. O labiausiai ir didžiausiu sau uždaviniu ši Draugija statosi — aprūpinti Lenkijoje savo tautiečius lietuviška spauda, literatūra, knygomis.

Kur tik galima, steigia knygynus, skaityklas. Ir, A. Kmieliauskas sako, jis pats mates, kaip jie gobščiai ima lietuviškas knygas, nešasi namo ir jas skaito!

Deja, sako, girdėjęs daug skundų, kad lietuviškų knygų jų knygynuose neužtenkamai yra, kad galėtų patenkinti paklausą. Nors periodinės spaudos, laikraščių, gauna užtektinai iš Tarybų Lietuvos, bet knygų kažkodėl, sako, negauna užtektinai. Jis, sako, net girdėjęs nusiskundimą iš Lenkijos lietuvių veikėjų, kad Tarybų Lietuvos visuomenininkai ne tik kad prašomi neatsiunčia knygų, bet kartais nereaguoja, visai neatsako nė į laiškus. Jei tai būtų tiesa, tai nelabai gerai. Tarybų Lietuvos visuomeninių bei kultūrinių organizacijų veikėjai turėtų imti tai domėn.

A. Kmieliauskas šiam korespondentui atvejų atvejais stipriai pabrėžė, kad jis pats mano ir kartu konstatuoja, kad ir Lenkijos lietuviai būtų labai dėkingi, jei Kanados ir Jungtinių Amerikos Valstijų pavieniai lietuviai ar organizacijos užrašytų jiems mūsų laikraščius, kaip "Liaudies Balsą, "Laisvę" ir "Vilnį," taip lygiai, arba dar geriau būtų, jei pasiųstų jiems mūsų Lietuvių Literatūros Draugijos išleistų knygų. Pas mus jos jau perskaitytos ir guli ant lentynų. Ten gi jie mielai jas galėtų skaityti. Tai būtų didelis, broliškas mūsų išeivijos lietuvių Lenkijos lietuviams pasitarnavimas.

Norintieji artimesniam susipažinimui susirašinėti, ar pasiųsti knygų bei laikraščių, rašykite Draugijos sekretoriaus vardu ir adresu:

J. Kmieliauskas, LVKD Sejny
Ul. Armii Czerwonij 33
Woj. Bialystok
Poland

Čia dar noriu pridėti, kad šią vasarą Lenkijos lietuviai (nors tuo tarpu dar tik vienkartinį) Varšuvoje išleido savo laikraštį "Aušra." Laikraštis gana gražiai apipavidalintas, iliustruotas paveikslais, turiningas turiniu. Lenkijoje gyvenantieji lietuviai, sako, juo labai džiaugiasi ir didžiuojasi. A. Kmieliauskas kelias kopijas parsivežė kaip dovaną jam. Jis jas įteikė man, o aš pasiunčiu redakcijai, kuri, tikiu, padarys platesnę jo apžvalgą.

J. Lesevičius

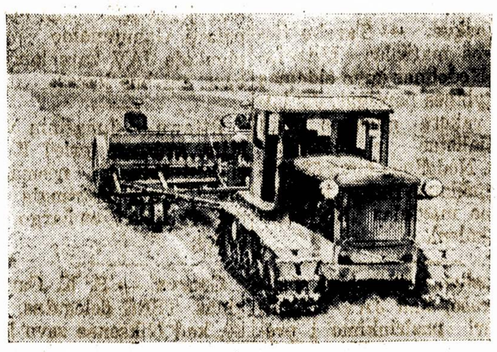

"Vileikiškių" kolūkis vienas pirmųjų Širvintų rajone baigė kirsti javus ir pradėjo sėti žiemkenčius. NUOTRAUKOJE: sėjami žiemkenčiai "Vileikiškių" kolūkyje.

Iš laiškų redakcijai

"Prisiunčiu jums $15, tai bus už 'Laisvės prenumeratą $9 ir $6 auka į jubiliejinį fondą. Linkiu 'Laisvei' ir visiems bendradarbiams ilgus ir laimingus metus gyvuoti. Atsiprašau, kad taip mažai tegaliu pasiųsti; matote, draugai, mano keturios prenumeratos (dvi 'Laisvės' ir dvi 'Vilnies') į Lietuvą baigiasi sausio pradžioje, ir man kainuoja $54 į metus. Būtų gerai, kad ir kiti mūsų draugai tą padarytų. Kai šiemet lankiausi Lietuvoje, man labai dėkojo už laikraščius, ir nesigailiu, kad taip darau jau kelinti metai. Draugiškai, J. Webra, Cleveland, Ohio."

ANTIS IŠKEPTA BE KEPTUVĖS IR IŠVIRTA BE PUODO

Garsas apie kiniečių virėjų kulinarijos meną seniai sklinda po pasaulį. Daugelis girdėjo apie Pekino keptas antis, bet ne visi žino, kaip jos pagaminamos.

Papiautoje antyje prapiauna po dešiniu sparnu vidurius, švariai išplauna anties vidų ir pro tą tarpelį pripila vandens. Po to antį pakabina ant lazdos su kabliu ir 30-40 minučių laiko ant ugnies. Taip antis iš visų pusių iš viršaus apkepa, o iš vidaus išverda.

ALDLD REIKALAI

SO. BOSTON, MASS.

ALDLD 7-tos apskrities metinė konferencija įvyko spalio 16 d. Konferenciją atidarė apskrities organizatorius J. Šimaitis. Mandatų komisijon paskyrė Čereškienę ir Rainardą. Kol komisija sutvarkė mandatus, buvo pakviestas pakalbėti J. Skliutas. Mandatų komisija raportavo, kad konferencijoje atstovaujamos 6 kuopos su 27 delegatais.

Suvažiavimo pirmininku išrinktas J. Šimaitis, sekretorium J. Jaskevičius. Skaityti protokolai iš pereitos konferencijos ir apskrities komiteto posėdžio. Protokolai abu priimti.

Apskrities komitetas raportavo, kad jam pavesti darbai apskrities ribose atlikti gerai. Komitetas raportavo, kad buvo surengti apskrities ribose trys piknikai — Lawrenciuj, Montelloj ir Worcesteryj. Visi trys piknikai buvo pasėkmingi—davė gražaus pelno pažangiajam judėjimui.

Seka kuopų delegatų raportai, kas buvo nuveikta per metus laiko. Iš delegatų, raportų abelnas veikimas buvo geras. Nekurios kuopos gavo naujų narių į Draugiją. Taipgi kolonijose įvyko įvairių parengimų, ypač gerai pavyko Lietuvos filmų rodymas, kuriuos rodė centro sekretorius Jonas Grybas. Apkalbėjus kuopų raportus, nutarta ir ant toliau stengtis surengti filmų rodymo maršrutą.

NAUJI SUMANYMAI

Nutarta, kad būtų surengti 3 piknikai apskrities ribose — Lawrenciuj pavasarinis, Montelloj "Laisvės" naudai ir Worcesteryj rudeninis spaudos piknikas.

Nutarta surengti banketą pagerbimui apskrities veikėjų ir kartu atžymėjimui "Laisvės" 50 metų sukakties. Kur šį parengimą rengti apkalbėjus, dauguma balsų nutarta rengti Worcesteryj, ir vietoj išrinkta banketo rengimo komisija: V. Žitkus, F. Petkūnas ir J. Jaskevičius.

Nutarta pasiųsti padėkos laišką Montellos Vyrų Dailės Grupei, kuri mus linksmino laike vasaros gegužinių.

Apskrities iždininkas raportavo, kad iždė randasi $141.03. Nutarta pasveikinti "Laisvės" 50 metų sukaktį su $50. Taipgi ir "Liaudies Balsą" su $20, ir "Darbą," išeinantį Pietų Amerikoj, su $20. Iždė lieka $51.03.

Nauja valdyba 1961 metams: J. Šimaitis, Tamašauskienė, Rainard, Penkauskas, Blažonis, Daugirdas, Jaskevičius.

Kinferencija baigėsi 4 val.

J. Šimaitis, pirm.
J. Jaskevičius, sekr.

Apskrities banketas įvyks 1961 m. kovo mėnesį. Rengimo komisija:

V. Žitkus, F. Petkūnas, J. Jaskevičius

LMS VEIKLA

Pirmos Apskrities meno darbuotė prasidėjo. Po vasaros atostogų, spalio 14 d. turėjome LMS 1 apskrities komiteto posėdį. Jame dalyvavo didžiuma komiteto narių. Susirinkę į posėdį rūpestingai apkalbėjome meno reikalus.

Skaitytas laiškas iš LMS centro sekretorės Mildred Stensler. Laiške kalbama apie sušaukimą menininkų nacionalinio suvažiavimo ir suruošimo festivalio. Laiškas apkalbėtas, ir nusitarta laikytis pirmesnio apskrities komiteto nutarimo turėti suvažiavimą Clevelande arba New Yorke. Tai yra centro reikalas išspręsti, kur ir kada.

Čikagos menininkai turėjo festivalį dienraščio "Vilnies" 40 metų sukakties minėjimui, todėl antram vestivaliui nėra galimybių.

Mes pirmiausia pakalbėsime apie Čikagos LKM chorą, kuris kadaise buvo susilpnėjęs, bet dabar vadovybėj Juozo Kenstavičiaus žymiai sustiprėjo. Dabar yra virš 40 choristų ir daugelis pritarėjų. Kitais žodžiais sakant, bus didžiausias choras Čikagoj.

LKM choras yra gerai Juozo Kenstavičiaus sumokytas, turi solistų, kvartetų ir yra pasiruošęs duoti koncertą "Vilnies" parengime, ir lapkričio 6 d. choras duos gerą koncertą Detroite.

Roselando Aido Choras, vadovybėj jaunos moteriškės Dorothy Murelienės, ruošiasi minėti savo 50 metų sukaktį. Tai yra seniausias choras Čikagoj ir šiandien yra pajėgus choras.

Roselando Aido Choras pergyveno daug audringų dienų ir daug daug pasitarnavo pažangiai visuomenei.

Ex-Mainierių Choras, vadovybėj Onutės Tilvikienės, gerai laikosi. Kad ir susideda iš sunkaus darbo ir senyvų žmonių, bet jis turi daug pakvietimų pildymui programų įvairioms pažangioms organizacijoms, taipgi jis ruošiasi prie savo parengimo.

Cicero Moterų Choras yra vadovybėj Estellės Bogden. Rengiasi prie pastatymo juokingos komedijos "Nenuorama žmona." Veikalas yra Lietuvos menininkų pagamintas. Ir mes lapkričio 27 d. pamatysime, ką gali moterys Ciceroj. Jos taipgi turi užkvietimų atlikti programas kitoms organizacijoms.

Čikagos menininkų teatralinė grupė veikia. Drg. J. Misevičius raportavo, kad turi pasirinkę veikalą, išleistą Lietuvoje, "Šeimyniniai klausimai." Tai yra juokinga komedija ir jau ruošiama statyti scenoje.

Drg. J. D. Bendokaitis yra nenuilstantis veikėjas menininkų tarpe, per daugelį metų buvęs apskrities sekretorius. Jis irgi dalyvavo šiame posėdyje. Sakė, kad jo sveikata gerėja. Jis vėl grįš prie meno veiklos. Džiugu!

Sekr. *V. Vasys*

ĮVAIRUMAI

Great Salt Lake – keistas ežeras

Vakarinėje JAV dalyje telkšo Didysis Druskos ežeras (Great Salt Lake). Jis turi apie 80 mylių ilgio ir apie 50 mylių pločio. Tai savotiškas ežeras, į kurį panašių nėra pasaulyje. Iš visų pusių ežerą juosia kalnų grandinės, kurių šlaitai pridengti storos nuobirų ir uolienų dūlėsių dangos. Jokio žalumo, jokių gyvybės žymių tuose kalnuose nematyti. Kalnai tarsi rusvai pilka siena juosia ežerą. Pats jo pakraštys akinančiai baltas, nes čia ežero bangos suskalauja baltutėlę druską.

Šis ežeras yra skurdi liekana didžiulio ežero, kuris čia telkšojo geologinėje praeityje. Vietovę supančiuose kalnuose yra keletas buvusio ežero terasių. Aukščiausia jų yra apie 100 metrų aukščiau dabartinio vandens lygio.

Ežero vandenyje yra apie 25 pro. druskų. Jos suplautos tekančio vandens iš irstančių uolienų. Seklesnėse vietose ir šiuo metu kasmet iš vandens savaime iškrinta dideli druskų kiekiai. Dėl didelio druskingumo ežero vanduo yra žymiai "kietesnis" už jūros vandenį. Žmogus ,net ir norėdamas, negalėtų pasinerti šiame ežere. O prisirišęs prie kojų 5 kilogramų svori, jis plūduriuotu kaip plūdė pasinėręs iki pažastų, bet nenuskęstų. Šokti į šį vandenį iš didesnio aukščio nepatartina, nes galima susilaužyti ranką ar koją. Tokių atvejų čia jau yra buvę. Dėl didelio druskingumo ežero bangos irgi "sunkesnės" ir žymiai smarkiau gožta, ardydamos krantus. Pačiame ežere gyvybės beveik nėra, neskaitant mažyčių vėžiagyvių, sugebančių gyventi šiame sūryme. Žmogus, pasinėręs į šio ežero vandenį, tuojau padengiamas žvilgančios plėvės. Plaukioti irgi sunku, nes tam kliudo didelis vandens klampumas.

Didysis Druskos ežeras vilioja turistus. Ežero pakrantėse yra nedidelių miestelių, kuriuose daugiausia įsikūrusios turizmo bazės. Ežerą kerta estakadinis geležinkelis. Ežerą supančios lygumos jau seniai tapo mėgiamiausia automobilistų arena, nes jų paviršius kietas kaip betonas. Kasmet iš šio ežero pakrančių išvežama 100,000 tonų druskos. Pastaraisiais metais vandens lygis dar labiau nuslūgo, nes sumažėjo į jį itekančių upių vandens kiekis. Mat. dalis to vandens panaudota laukams drėkinti.

Ar žinai, kad

● Šiuo metu visame pasaulyje nylono kasmet pagaminama daugiau negu vario, cinko, alavo, aliumino ir švino kartu.

● Per paskutinius 50 metų visų pramonės šakų produkcija visose šalyse išaugo 2.6 karto, o cheminės pramonės produkcija per tą patį laiką išaugo 15.5 karto.

● Paprastu pieštuku galima nubrėžti daugiau kaip 50-60 kilometrų ilgio liniją arba parašyti apie 45 tūkstančius žodžių. Viso yra 570 įvairių pieštukų tipų, daugiau kaip 70 įvairių spalvų ir 18 kietumo laipsnių.

● SNO ekspertai apskaičiavo, kad silpnai ekonomiškai išsivysčiusioms šalims reikėtų kasmet įdėti į savo ekonomiką 14 bilijonų dolerių, norint per trumpą laiką pavyti industrines valstybes ir išgelbėti žmones nuo bado ir skurdo. Tuo tarpu ginklavimosi varžybos kasmet suryja 100 bilijonų dolerių, reiškia, septynis kartus daugiau.

● Liverpulio duonos rinkoje įvyko sensacingas įvykis: sausio viduryje čia buvo iškrautas laivas su 18 tūkstančių tonų kinietiškų kviečių. Tai buvo pirmas atsitikimas, kada į Angliją buvo atgabenti kinietiški kviečiai. Liverpulio komersantai buvo nustebinti aukšta kviečių kokybe.

● 1959 metais sintetinio kaučiuko gamyba pasaulyje viršijo natūralaus kaučiuko gavimą. 1959 metais pagal apskaičiavimus pagaminta apie du milijonus tonų sintetinio kaučiuko.

● Kiek žemėje ledo? Pagal naujausius apskaičiavimus visame Žemės rutulyje yra 20 milijonų kubinių metrų ledo. Daugiausia jo sutelkta Antarktikoje — 90 nuošimčių viso kiekio.

● Kabantis tiltas Prancūzijoje, per Senos upę, yra didžiausias Europoje—turi 608 metrus ilgio.

● Tiltas iš stiklo ir gelžbetono bus pastatytas per Maskvos upę Maskvoje. Jis jungs du svarbiausius miesto kvartalus — Lenino ir Proletarų. Tiltas bus 42 metrų pločio ir 148 m. ilgio. Statant bus naudojami modernūs ir greiti statybos būdai.

● Rumunijoje ultragarsą pritaiko dažymui. Ultragarso virpsčiai dažymo voniose pakelia dažymo kokybę ir sutrumpina dažymo laiką. Vietoj 5 valandų dažymas trunka tik 25 minutes.

● Leningrado turbinų gamykloje pagaminta 200,000 kilovatų galingumo turbina. Savo galingumu ji pirma pasaulyje. Ateityje nauji specialūs liejiniai leis gaminti turbinas net 500,000 kilovatų galingumo. *V. Gr.*

Rusų karo laivas turėjo daug vardų

1905 m. Rusijos revoliucijoje pagarsėjo jūreivių sukilimas ant šarvuočio "Kniaz Potemkin Tavričeskyji." Mat, jo jūrininkai sukilo ir išmetė caristus karininkus į jūrą.

Šis karo laivas ilgai plaukiojo jūroje, o vėliau nuplaukė į Rumunijos prieplauką.

Kada caristai atgavo jį iš Rumunijos, tai jam davė "Svetoji Panteleimon" vardą, nes nenorėjo, kad laivas vadintųsi sukilimą primenančiu vardu.

1917 metais po caro nuvertimo buržuazinė vyriausybė jį apkrikštijo tik "Potemkin" vardu.

1917 m. įvyko liaudies revoliucija ir jūrininkai laivui davė naują vardą. — "Borec za Svobodu" (Kovotojas už laisvę).

1918 metais kaizerinės Vokietijos imperialistai įsigalėjo Juodosios jūros pakraščiais. Kad Rusijos laivai nepatektų į vokiečių rankas, Leninas įsakė jūrininkams nuskandinti laivus. "Borec za Svobodu," kartu su kitais karo laivais, buvo nuskandintas prie Novorusisko.

Laiškutis iš Kauno

1960 m. spalio 16 d.

Jonui Grybui
Ozone Park, N. Y.

Gerbiamas Drauge,

Galiu šiandien pranešti, kad planas išpildytas. Spalio 5 d. gavau siuntą su aštuoniais dalykais, ir 12 d. gavau žodyną. Man labai idomu, kaip tai visa padaroma.

Aš Jums dėkoju iš širdies gilumos už Jūsų rūpestį mano reikalu ir spaudžiu ranką už tą laimę Jūsų rankoj pravesti viską be ypatingų įgaliojimų. Žurnalo dar negavau.

Jau mokslo metai bėga, darbas darbą vejasi, Kaune daug užsiėmimų, vasaros lietūs pasikeitė rudens gražiausiomis dienomis, derlius sėkmingai ir laimingai imamas. Tik šiandien kai kur šaltoka, apie 3 žemiau nulio. Tačiau dar turgus pilnas obuolių. Drg. Jakubonis man dar nerašė iš Waterbury.

Jeigu laikas Jums leis, prašau parašyti apie filmų pasirodymus lietuvių kolonijose.

Dar kartą noriu išreikšti savo padėką Jums už Jūsų tarpininkavimą, ir tikėkite mano paslaugomis, jei tik kur galėsiu.

Linkiu sėkmės gyvenime ir darbuose.

Justinas Čepurna

Mikromegas

Žiūrint pro mano akinius

APIE LITERATUS IR LITERATŪRĄ

Lietuvos vyriausybės skiriama premija už literatūrą šiemet teko rašytojui Antanui Venclovai už pirmąjį tomą jo knygos "Gimimo diena." Laureatą už tai reikia nuoširdžiai pasveikinti! Nors knyga išėjo gana dideliu 15,000 egzempliorių tiražu, tačiau pirmasis jos leidimas jau seniai išparduotas, ruošiamas antras. Autorius sako, jog naujajam leidimui knygą kiek sutrumpinęs ir kai ką pataisęs. Antrąjį knygos tomą (kurių bus trys) rašyti autorius dar nepradėjo, dar tik ruošiasi.

Valstybinę premiją už savo knygą "Ite, misa est" gavo ir buvęs kunigas Jonas Ragauskas. Jo knyga irgi jau išparduota, ruošiama antras jos leidimas, nors ir ši buvo išleista 15,000 tiražu. Tas parodo, kad Lietuvos žmonėms geros knygos patinka — jie jas perka ir skaito. Taigi ką reiškia kai kurių žmonių propagandinės zaunos, būk Lietuvoje nebelikę lietuvių, būk ten esą tik "maskoliai, mongolai ir kacapai." "Maskoliai" lietuviškų knygų neskaito!

Poetas V. Mykolaitis-Putinas skuba rašyti antrąjį "Sukilėlių" tomą. Pirmasis tomas jau išparduotas. Kartu jis baigia versti ir Adomo Mickevičiaus poemą "Poną Tadą." Tai vis šedevrai!

Prof. K. Korsakas š. m. "Pergalės" num. 9 nagrinėja "lietuviškosios mickevičianos" problemą. Jis nusiskundžia, jog mes dar nepakankamai pažįstame patį Mickevičių ir jo kūrybą. Jo folklorinius motyvus bei jų šaltinius savinasi baltarusiai, lenkai ir lietuviai. Mat, Adomą Mickevičių, kaip ir Tadą Kostiušką, savinasi net kelios tautos. K. Korsakas siūlo, remiantis esamais šaltiniais, sukonkretinti visą mickevičianos klausimą.

Rašytojas Jonas Šimkus ruošia savo apsakymų tomą, kuris bus pavadintas "Ryt bus gražu." Tūli apsakymai bus visai nauji, dar niekur nespausdinti. J. Šimkus dar pilnai neišsikapstė iš sunkiai jį prieš trejetą metų prislėgusio širdies smūgio. Tačiau palengva jis grįžta prie rašomojo stalo ir žiūri į ateitį su neabejotina vilčia. Geriausios jam sveikatos ir ilgo amžiaus!

Čikagiškis Kultūros Fondas išleido I-jį tomą velionies Vaclovo Biržiškos "Aleksandryno," kuriame jis pateikia lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 metus, biografijas, bibliografijas ir biobibliografijas.

NAUJA LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

Šių metų pabaigoje, ar sekamų pradžioje, Vilniuje išeis pirmasis naujos Lietuvių enciklopedijos tomas. Tai nebus vien lituanistikos kūrinys, bet plati, bendra, pilna enciklopedija, kuri turės suviršydvidešimtį tomų. Prie jos Lietuvoje stropiai ruošiamasi. Manoma, jog kas metai išeis po kelis tomus.

Pirmoji Lietuvių enciklopedija pradėjo eiti apie 1932 metų vidurį. Iki antrojo pasaulinio karo pradžios išleista devyni tomai. Nuo 1953 metų J. Kapočius Bostone leidžia antrąją Lietuvių enciklopediją, kurios jau išėjo 20 tomų. 1910 m. buvo pasišovęs enciklopediją leisti čikagietis "Lietuvos" leidėjas A. Olšauskas. Tačiau dėl finansinių sunkumų ir redaktorių nesutarimo — 1912 m. to sumanymo atsisakyta.

ANT ŽEMĖS AR ŽEMĖJE?

Iki pirmojo pasaulinio karo pabaigos mūsų periodinėje spaudoje ir knygose visur be išimties buvo rašoma — "ant žemės." Bet, kai užėjo "kalbos gryninimo epocha, visose pakampėse pradėta ieškoti "slavizmų" ir juos guiti laukan. "Ant žemės"—buvo teigiama — neabejotinai yra kopija lenkų "na ziemi," todėl —laukan ją. Ta frazė pakeista tariamai "lietuviškesne" lytimi — "žemėje" —ir pradėta ją vartoti kur reikia ir kur nereikia.

Dabar š. m. "Gimtosios kalbos" nr. 2 L. Dambriūnas teigia, jog "ant žemės" nėra jokia slavybė, bet mūsų pačių kalbinė forma ir jos vengti nereikia. Kokį vartoti vietininką — priklauso nuo paties reikalo, ką mes norime pasakyti, kaip išsireikšti ir ką išreikšti. Pav., sakome—peilis guli ant stalo, ne stale; žmogus sėdi kėdėje, bet ne kelme ar akmenyje; žmogus guli lovoje, bet katinas tupi ant lovos; žmogus sėdi ant suolo (sakoma ir—suole); gyvuliai ganosi lankoje, ne ant lankos; rugius kerta kalne, bet ne ant kalno (liaudies dainose sakoma: "Kalne klevelis stovėjo" ir "Ant kalno karklai siūbavo"); sakoma — vežimas stovi gatvėje, bet ne ant gatvės, ir — ant kelio daug žvyro; Jonas gyvena Žaliakalnyje, ne ant Žaliakalnio; žilas plaukas galvoje, bet spuogas — ant veido ir pan.

"Žemėje" yra senesnė forma, negu "ant žemės." Ją vartojo Mažvydas, Širvydas ir kiti senieji mūsų klasikai. Dar 1909 m. mūsų kalbininkai (Jablonskis, Būga, Balčikonis, ir Šlapelis) siūlė poteriuose sakyti: "kaip danguj, taip ir žemėj," tačiau Seinų kunigų seminarijos poterių taisymo komisija kalbininkų rekomendacijos nepriėmė, ji paliko senąją formą: "kaip danguje, taip ir ant žemės." Vėliau (1918 m.) vyskupas Karevičius priėmė naują formą — "žemėje," bet 1924 m. vyskupų konferencija vėl grįžo prie senosios formos — "ant žemės." Dabar poteriuose jau vartojama — "žemėje."

Kai kas mano, jog "žemėje" visuomet reiškia — žemės viduje. Taip nėra. Kai sakome — mėnulyje naktimis šalta, saulėje labai karšta, žemėje gyventi gera, jūroje plaukioja laivas, ore skraido paukščiai — turime mintyje *visą planetą*, o ne jos vidų. Tokiais ir jiems panašiais atvejais sakyti — "žemėje," yra pilnai korektiška. Tačiau nereikia bijoti ir lyties "ant žemės," kur tai reikalauja *kalbos tikslumas*. Tai nėra jokia "slavybė," kaip mums tai nori įkalbėti tūli slavofobai.

ŽARGONIŠKA VYSKUPO KNYGA

Vysk. V. Brizgys parašė ir išleido knygą apie moterystę, kurioje bando mokyti jaunavedžius katalikiškosios dorovės. Knyga pilna tikybinės bei klerikalinės propagandos, tad apie jos turinį neverta nei kalbėti. Sustoti galima tik ties jos kalbos žargonu.

"Gimtosios kalbos" nr. 2 kalbininkas L. D. parodo visą Brizgio knygos nekultūringumą, visą jos kalbos šabloną. Jos rašyba "daug kur nukrypsta nuo įprastinės, dabar laikraščiuose bei knygose vartojamosios. "Visa jos ortografinė struktūra šlubuoja. Pav., jis rašo: ''socijalistas," "materijalistas," "nazistas" ir pan. "Neįprastai vartojamos ir didžiosios raidės. Ne tik visi sakramentai pradedami didžiosiomis raidėmis (Krikštas, Moterystė, etc.)... bet ir tokie žodžiai kaip Popiežius, Seminarija, Lietuviai, Naziai," etc.

"Dar mažiau tvarkos skyryboje. Dažnai kur reikia skirtukų, jų nėra, o kur nereikia, jie dedami." Morfologijos srityje autorius vartoja jau seniai mūsų bendrinėje kalboje nevartojamas formas. Žodynas labai skurdus; knyga prikimšta netinkamų, netaisyklingų ir nevartojamų žodžių. Tačiau blogiausia Brizgiui sekasi sintaksės ir stiliaus srityse. Čia tai tikras jovalas: sakiniai netaisyklingi, painūs, neaiškūs, vietomis visai nesuprantami. "Dėl to jaunimas, — sako L. D.,— kuriam knyga daugiausia skiriama, vargu ja žavėsis, nes jis mėgsta ne tik gražų turinį, bet ir gražią formą."

Visai teisingai pasakyta. Atrodo, jog lengviau įsigyti vyskupo tiarą, negu išmokti savo tėvų kalbą!

Tunisas. — Atplaukė Tarybų Sąjungos laivas "Fatič" ir atvežė Alžyro liaudies valdžiai automobilių, traktorių, maisto ir drabužių.

Iš ARGENTINOS

Kultūriečiai prisidėjo prie baltarusių koncerto Berise

Minint T. Lietuvos dvidešimt metų sukaktuves liepos 23 d. savišalpos draugija Baltarusių Židinys (Berisso skyrius) prisiuntė ekskursiją su menininkais, kurie prisidėjo prie programos išpildymo su įdomiais meno kūriniais, kuriuos gabiai, gražiai atliko, už ką susilaukė iš publikos karštų aplodismentų. Lietuvių Visuomenės Klubas Kultūra berisiečiams svečiams ir menininkams liko dėkingi ir skolingi.

L.V.K. Kultūra rugpiūčio 27 d. pasiuntė skaitlingą delegaciją į savišalpos D-jos Baltarusių Židinys (Berisso skyrius) koncertą. Iš Liet. Visuom. Klubo Kultūra išėjo autobusas, į kurį visi važiuojantieji netilpo, likusieji važiavo susisiekimo transportu. Delegacija susidėjo iš šešiosdešimt aštuonių asmenų.

Koncerto programa buvo įdomi. Liet. Visuom. Klubas Kultūra prisidėjo prie programos sekamai: Solistas E. Orlovas dainavo solo tris dainas: "Kur paliko ta jaunystė", "Kilk saulute", ir trečią dainą rusų kalba. Kvartetas, Orlovo diriguojamas, sudainavo irgi tris dainas: "Manoji Lietuva", "Kur Nemunas ir Dauguva" ir "Grok armonika". Mišrus choras uždarė koncertą sudainuodamas keturias dainas: "Ant Nemuno kranto", "Jungtinės Tautos", "Mano maršas", ir "Kaip tas vėjas", vadavaujant I. Andrijauskui.

Publikos buvo daug, didelis skaičius lietuvių. Visus koncerte atliktus meno kūrinius publika sutiko karštai, lietuviai susilaukė pasigrožėjimo, "kaip gražu, kaip gražu..." Pamatė chorą išrikiuotą scenoje uždangą atidarius, kilo nauji komentarai: "kokios gražios uniformos, ypač moterų, kaip gražiai atrodo baltos suknelės, kokios gražios choristės ir visas choras kaip gražiai dainuoja!"

Visiems patinka organizuotas, disciplinuotas, išlavintas veiksmas, bet tas reikalauja pasiryžimo, pasiaukojimo ir ištvermės.

Po programos pakvietė kultūriečius ir artistus prie vaišių stalo. Po vaišių buvo pasakytos iš abiejų pusių kalbos. Nuo Baltarusių Židinio kalbėjo du atstovai, abiejų tikslas vienas, eiti prie tampraus bendradarbiavimo tarp abiejų organizacijų, ypač jaunuolis Juozas Denisienia plačiai nušvietė, išaiškino reikšmę ir naudą abiejoms pusėms. Jo kalbą kultūriečiai užgyrė aplodismentais ir L.V.K. Kultūra sekretorius E. Pilkauskas savo kalboje atsakė teigiamai į iškeltą bendradarbiavimo klausimą. Nors Berisas nuo Buenos Aires randasi šešiosdešimt kilometrų, nėra taip arti, bet kada jungia bendras tikslas, visi keblumai nugalimi. Reiškia, kultūriečiams teks tankiau apsilankyti pas savišalpos d-ją Baltarusių Židinį ir berisiečius.

Po vaišių ir kalbų pasikvietė pas save Josefa Marcinkevičienė gana skaitlingą būrį kultūriečių, beveik visus choristus, jų tarpe solistą, kvarteto, dueto mokytoją E. Orlovą ir choro vedovą I. Andrijauską. Marcinkevičių namuose prie matės, stikliuko ir užkandžių lietuviška daina suskambėjo vidury nakties. Tai istoriškas įvykis Marcinkevičiams ir jų kaimynams girdėti lietuvišką dainą tokio skaičiaus išlavintų balsų. Marcinkevičiai yra d-jos Nemuno nariai, tai seimininkas Kazys Marcinkevičius buvo Nemuno d-jos metinėse sukaktuvėse, — eidamas į namus iš tolo užgirdo dainos aidą. Įėjęs į namus paslaptį sužinojo: pilnas namas svečių geroje nuotaikoje. Marcinkevičiai yra draugiški, vaišingi Lietuvos vaikai, myli pasilinksminimą, dainas ir nebijo žmonių. Dainininkai, atsisveikinę su Marcinkevičiais, grįžo į koncerto salę, iš kurios tuojau sėdo į autobusą, nes jau laikas buvo apleisti Berissą.

(Iš "Tėvynės")

Miami, Fla.

Miami ir visa taip vadinama "Auksinė Krantinė" (Golden Coast), arba, geriau sakant, visa pietinė Florida jau arti dviejų mėnesių yra kankinama liūčių. Nėra tos dienos, kad nepalytų, o dažnai net ir su paplūdžiais. Vietomis žmonės vargsta, nes gatvės paplūsta iki kelių gilumo. Oras čia šiltas, tai žmonės, nešiodami trumpas kelinaites, braido sau kaip žuvininkai, o vaikai net, kokią nors geldą pasigavę, mėgino irkluotis. Automobilistams tai jau daugiau bėdos, nes, stabdžiams sušlapus, reikia būti labai atsargiu, kad išvengus susikūlimo, o jų ir įvyksta nemažai. Galima tikėtis, kad po šių ilgų liūčių, biskį atvėsus, oras nusistovės ir žieminiam turistų sezonui bus idealiai, visapusiškai malonus.

Miamiečiai ateinantį sezoną tikisi turėt garbingų svečių, būtent: žada atvykti Dr. Jonas ir jo žmona Kristina Stanislovaičiai. Jie yra pasižadėję atsivežti ir parodyt mums jų trauktus Lietuvoje spalvotus paveikslus, parodančius atsibudavojančią Lietuvą: naujus fabrikus, mokyklas, ligonines, kultūrines įstaigas ir viską, kas yra vertingo pasiekta pokario metais.

Taipgi žada atvykti Jonas Gybas, kuris yra gavęs iš Lietuvos naujų, vėliausių filmų, Lietuvoje gamintų, apie Lietuvos gyvenimą. Suprantama, jis tuos filmus atsiveš ir mums parodys.

Tas viskas mums miamiečiams staigmena, nes mes, gyvendami toli nuo lietuviškų centrų, tų dalykų neturėjome progos matyti.

Socialis Klubas rengiasi prie sezoninių piknikų ir pažmonių, kuriuose pasižada svetingai sutikti ir priimti šiauriečius svečius. Senasis Lietuvių Klubas gerokai padidino savo klubo svetainę, kurią skubotai baigia įrengti, kad galėtų su išskėstomis rankomis pasitikti ir pavaišinti ne tik svečius, bet ir vietinius. Nors mūsų bendruomenė susideda, su mažomis išimtimis, iš saulėleidžio elementų, bet mes vis tiek esame pilni vilties. Optimistiškai žiūrime į rytojų ir veikiame su jaunatvišku patosu. *Arejas*

DETROIT, MICH.

PASKUTINĖS DIENOS, PASKUTINIS PRANEŠIMAS

Jau nebedaug liko dienų iki didelio parengimo "Best of Music," kuris įvyks lapkričio 6 d., buvusioje Lietuvių Svetainėje ant 25th Street ir W. Vernor Highway. Programą pildys Chicagos lietuvių Kanklių Choras, vadovaujamas mokytojo Juozo Kenstavičiaus, su parinktomis gražiomis dainomis. Žinau, kad Choras dainuos dainas ir iš operetės "Čigonai," o gal ir iš kitų operų bei operečių. Apart choro, bus solistai, duetai, kvartetai, kuriuos sudarys moterys ir vyrai. Visų jų čia negaliu įvardyt, pažymėsiu tik tiek: bus paskilbusis moterų duetas — Agnes ir Connie, kurios kai dainuoja, tai sužavi, sujaudina publiką, tenka pamiršti viską, ir norėtum, kad jos dainuotų visą naktį. Solistas P. Dauderis taipgi turi gražų, malonų balsą. Bus ir dainininkas solistas ir aktorius gerb. Paul Stogis; Stogis turi gražų stiprų balsą, ir yra sakoma, kad kai jis dainuoja, tai net svetainė dreba!' O ką jau bekalbėt apie Estelle Bogden, Roger Žilis, Valeria Urbikas ir vyrų kvartetą...

Visiems dainininkams vadovauja choro mokytojas gerb. Juozas Kenstavičius. Tą visą parengimą rengia Detroito Lietuvių Kliubas, kuris turi savo įstaigą ant West Vernor Highway. Pakartoju: parengimas įvyks lapkričio 6 d. buvusioje Lietuvių Svetainėje ant 25th Street ir W. Vernor Highway. Durys atdaros 2 val. po pietų; programa prasidės 4 val. po pietų. Nesivėluokite, nes pasivėlavę nematysite dalies programos.

SVEČIAI IŠ KITŲ MIESTŲ

Jau yra tikrai sužinota, kad parengime "Best of Music" lapkričio 6 d. bus nemažai ir svečių iš kitų miestų. Iš Rochester, N. Y., atvažiuoja Rochesterio veikėjas drg. Bill Černiauskas su savo žmona Rose; bet reikia manyti, kad draugai Černiauskai nevažiuos tik vieni du; reikia tikėti, kad su jais atvažiuos ir daugiau svečių iš Rochesterio.

Iš Los Angeles, Cal., atvažiuoja Stanley Adams ir jo žmona Angela Adams, ir jų maža dukrytė Sandra. Angela Adams yra buvusi Angela Bubeliūtė, tai buvusi lietuvių radijo dainininkė Detroite; ji su Masyte sudarydavo gražų duetą, ir buvo nuolatinės dainininkės ant radijo; taipgi toji pati Bubeliūtė yra daug patarnavusi dėl Los Angeles lietuvių — LDS Mixmaster parengimuose su savo dainomis. Bus vėl malonu ją matyti Detroite Kliubo parengimuose.

Iš Clevelando yra žinia, kad atvažiuoja Kuzmickas, Krasnickas ir, be abejonės, kiti svečiai. Tai vis dainų-meno mylėtojai. Dar nėra žinių, ar kas nors bus iš Miamės, Fla. Tikimės, kad ypatingai Chas. Tamošiūnas ir Koch atskris.

BANKETAS

Nepamirškite, kad pasitikimui Chicagos Kanklių Choro Detroito Lietuvių Kliubas rengia banketą savo įstaigoje 4114 West Vernor Highway, šeštadienį, lapkričio 5 d. Prasidės 7 val. vakare. Tas bus prieš tą didelį parengimą "Best of Music" lapkričio 6 d., nes Kanklių Choras atvažiuos Detroitan iš vakaro, t. y. lapkričio 5 d. Bankete bus dainų su visais dalyviais ir proga pasišokti prie rekorduotos muzikos.

ĮŽANGOS BILIETAI

Į abu parengimu įžangos bilietai yra platinami iš anksto. Į parengimą "Best of Music" bilietų kaina: iš anksto $1.50, prie durų $1.75. Į banketą $1.50. Kurie manote dalyvauti bankete ir valgyti prie stalų, įsigykite bilietus iš anksto, nes prie durų nebus bilietų. Tik prie stalų bilietai, bet ne į Kliubą. Į Kliubą visi nariai ir svečiai gali ateit veltui, kaip paprastai.

Mikas Detroitietis

Chicago, Ill.

Spalio 14 d. vakare, Orchestra Hall, įvyko didžiulis mitingas taikos ir rinkimų klausimu. Mitingą rengė Čikagos anti-branduolinis komitetas, kooperacijoje su: American Friends Service Committee, Illinois-Wisconsin Committee on Legislation, Independent Voters of Illinois, National Council of Jewish Women ir šešiomis kitomis grupėmis.

Mitingo programa buvo gausi dainomis ir turtinga kalbomis už taiką ir nusiginklavimą. Dainų programą išpildė Čikagos pirmos unitarų bažnyčios vaikų choras, vadovybėje kun. Christopher Moore. Chore yra pustuzinis negrų bernaičių.

Mitingo vedėju buvo Televizijos ir filmų žvaigždė Steve Allen.

Pirmu kalbėtoju buvo redaktorius "The Saturday Review" Norman Cousins. Jis nurodė, kad prez. Eisenhowerio užsispyrimas dėl U-2 šaliai garbės nedaro, nei Nixono karžygiškas pasisakymas už gynimą salų Quemoy ir Matsu neveda prie taikos.

Vyriausią kalbą pasakė Dr. Linus Pauling, Nobelio dovanos chemistas, kurį Senato subkomitetas nestoja kamantinėjęs dėl mokslininkų parašų įteiktų Suvienytųjų Nacijų Organizacijai, uždraudimui branduolinių ginklų bandymo. Dr. Pauling buvo sutiktas su griausminga publikos demonstracija.

Jis turėjo daug pasakyti apie pavojus branduolinio pasaulinio karo. Jis sakė:

—Mes giriamės turį 115,-000 branduolinių bombų, kurių yra pakankamai sunaikinti mūsų pasaulį kelis kartus. Tarybų Sąjunga sako turinti 60,000 tokių bombų, kurių vienos užtektų sunaikinti Čikagos miestą. Jeigu branduolinis karas kiltų, tai po jo liktų apie 15 milijonų žmonių JAV, o Tarybų Sąjungoje gal apie 5 milijonai pusgyvių. *Bet mes laimėtume karą.*

Jis sakė, kad Kinijos Liaudies respublika už metų turės atominę bombą. Jos nepripažinimas yra absurdas, nes be tokios didelės šalies pasaulyje taika neįmanoma.

Beje, prieš kalbėsiant Dr. Pauling buvo "Panel" diskusijos, kuriose dalyvavo Irving Kupcinet— kolumnistas WBBM-TV programos "At Random," Norman Thomas, socialistų vadas, Mrs. Staton Ehrlich, nuo Illinois valstijos moterų, Dr. M. Stanley Livingston, direktorius Cambridge Electronic Accelerator, Harvard universiteto, ir Dr. Jack Schubert, senelis chemikas, Argon National laboratorijos.

Reikia priminti, kad sen. John F. Kennedy prisiuntė mitingui sveikinimo telegramą ir joje pasisako už išlaikymą taikos. Mitinge didesnę pusę sudarė jaunimas. Tikrai buvo didingas mitingas, kurio ir Chicago Tribune negalėjo ignoruoti.

Chicago Committee for Sane Nuclear Policy randasi 7 South Dearborn St., Room 1018, Chicago, Ill.

Nacionalinio komiteto adresas: Sane Nuclear Policy, Inc., Box 1705, New York 17, N. Y. *Rep.*

Waterbury, Conn.

Operetė "Išeivis"

Spalio 23 dieną teko matyti ir girdėti operetę "Išeivis", kurią suvaidino Aido choras iš Worcesterio, vadovystėje savo gabaus mokytojo Jono Dirvelio.

Visi aktoriai ir dainininkai savo roles atliko labai gerai. Žmonėms labai patikurie norėtų ir antru kartu ją pamatyti ir girdėti. Veikalas labai gražus. Yra juoko ir gailesčio. Atbaizduojama, kaip Jonas vyksta į Ameriką — išeivis.

Žiūrint ir dainų klausant aš prisiminiau savo išvykimą į Ameriką. Darėsi graudu, o prieš mane sėdinčiam žmogui ir ašaros tekėjo. Patarčiau, kad kur tik jis bus statomas, kuo skaitlingiausiai nueikite ir pamatykite. Sekmadienį, spalio 29 d., "Išeivis" bus suvaidintas Worcesteryje, Lietuvių svetainėje, 29 Endicott St. Pradžia 2:30 val. po pietų. Matykite!

Sekmadienį, spalio 30 d., 2 val. po pietų, New Havene, Lietuvių svetainėje, 243 Front St., bus rodomi filmai iš Lietuvos. Rodys Jonas Grybas.

Sekmadienį, lapkričio 6 d., 1 val. Hartfordo Moterų Klubas ruošia skanius pietus. Jie įvyks 155 Hungerford St. svetainėje. Iš mūsų kolonijos daug lietuvių rengiasi vykti.

J. Stružauskas

300,000 metų senumo Žmogaus kaukolė

Kinijoje, Huanduro provincijoje, Mato valsčiaus valstiečiai, rinkdami dumblą laukams tręšti, vienoje oloje aptiko daugelio gyvūnų suakmenėjusias liekanas, taip pat ir senovinio žmogaus kaukolę. Specialistų nuomone, šis žmogus, pavadintas "mabo žmogumi," gyveno maždaug prieš 300.000 metų. Senovinio žmogaus liekanos buvo surastos ir Huansi provincijoje. Liuczian apskrityje. Čia buvo rastos suakmenėjusios kaukolės ir galūnės. Archeologų nuomone, "liunceziano žmogus" gyveno prieš 150,000 metų.

REGULIUOJAMA VYSLA

Jau keleri metai reguliuojamas Vyslos aukštupys. 1965 m. numatyta baigti reguliuoti visą Vyslą. Planuojama pastatyti apie 30 hidroelektrinių, kurių bendras pajėgumas bus 5,600,-000,000,000 kilovatų, 3 didelius šliuzus, taip pat sudrėkinti apie 230,000 akrų sausų žemių.

Philadelphia, Pa.

Paveikslų rodymas spalio 21 d. pavyko visapusiškai. Svečių turėjome gerą skaičių; tai senoji lietuvių karta, kuri ilgisi savo tėvynės. Buvo ir keli naujieji ateiviai. Rodymas užsitęsė biskį po vienuoliktos, tačiau užsilaikymas buvo ramus, kiekvienos nuotraukos d-gės Stanislovaitienės aiškinimas buvo įdomiai klausomas. Buvo pastabų, kad nuotraukos per greitai keičiamos. Žiūrovai norėjo atidžiau įsižiūrėti į vietų nuotraukas.

Na, ir šių paveikslų rodymas neturėtų būti paskutinis Philadelphijoje.

Ačiū daktarui ir jo žmonai už jų darbą, rūpestį ir pasiaukojimą važinėti po lietuvių kolonijas.

Pertraukoje trumpai kalbėjo parvykusieji iš Lietuvos su trečiąja turistų grupe Ramanauskienė ir Banys. Jie abu pabrėžė, kad Lietuva daro gerą progresą visose šakose. Reikia priminti, kad Banys čiagimys jaunuolis, o jo tėvai paeina iš Dzūkijos, nuo Varėnos. Jis pasakė, kad daugelis lietuvių vyksta praleisti atostogas Floridoje, Meksikoje ar kitose šalyse, tai kodėl nevykti į Lietuvą? Būtų gerai, kad ateityje būtų surengtos jiems prakalbos.

Šiame parengime sutikau Seną Vincą. Jį atvežė jo duktė. Senas Vincas sumenkęs. Nėra toks, koks buvo praeityje. Sakosi, kad biskį mato, bet skaityti negali. Jisai džiaugiasi, kad gavo kelis laiškus nuo drg. L. Prūseikos, bet su atsakymu jam sunku. Nusiskundė, kad jį vargina įvairios mintys ir kad gyvenimas nuobodus, kuomet esi atskirtas nuo visų. Jis sako, kad jam yra veikimas prie širdies, bet veikti negali. Girdi, noriu ką parašyti, bet kuomet pradedu, tai tuojau pavargstu, raidės pasidaro mažos ir didelės, neaiškios, tad turiu tik pradėjęs nustoti.

Taip, Vincas turi gerą mintį ir gerai kalba, bet visa bėda su akimis. Jisai pasiilgęs veikimo ir visų draugų bei draugių.

—:—

Šio mėnesio LLD 10-tos kuopos susirinkime nutarta užprenumeruoti dvi "Vilnis" į Lietuvą. Tačiau "Vilnis" užrašyta ne pavieniams, bet bibliotekai, kad galėtų ne vienas, o keli ją skaityti. Tuo reikalu kuopos valdyba turės surasti tokią biblioteką.

Šiame susirinkime pasiųsta užuojauta draugei U. Šapranauskienei, kuri rimtai serga. Kuopiečiai prisimena jos gražius darbus mūsų spaudos platinime. Susirinkimas kreipėsi į tuos, kurie nedalyvavo susirinkime, kad jie ją aplankytų, suramintų, priduotų jai vilties ligą nugalėti ir vėl būti sveikųjų tarpe.

—:—

Norisi ir man tarti padėkos žodį draugams Valentams už jų gražų man patarnavimą. Gyvenant tolokai, vykstant iš susirinkimų ar kitų parengimų, jie visada mane paveža su savo mašina. Ačiū jiems!

—:—

Sutikus d-gę Tureikienę, gerai nusiteikusią, su šypsena veide, kilo mintis, kad gyvenimas eina į gerąją pusę. Užklausus, kaip drg. Tureikio sveikata, atsakė, "labai gerai." Jo širdis eina į gerąją pusę, ir jau gali padirbėti. Ji pati gali lankyti parengimus ir mūsų susirinkimus,—tai linksma naujiena.

—:—

Levittown tūla organizacija veda kontestą United Nations taikos reikalu, ir ar reikia šios organizacijos centrą perkelti į kitą kokią šalį. Už pasisakymą skiriamos ir dovanos. Kuo šis kontestas pasibaigs, tai ateitis parodys. Tačiau agitacija vedama, kad piliečiai balsuotų vienaip ar kitaip.

—:—

Tymsterių unijos lokalas 107 apeliuoja į aukštesnį teismą, kad panaikintų žemesnio teismo nuosprendį. Žemesnysis teismas patvarkė, kad lokalo valdyba negali eikvoti pinigų savo lokalo valdybos teismo iškaščių padengimui. Teisėjas Clario sako, kad jisai tai padarė remdamasis Landrum-Griffin įstatymu.

—:—

Philadelphijos pažangiųjų organizacijų veikimas neturi stovėti vietoje, bet eiti pirmyn. Per šį sezoną turi įvykti keli parengimai, tik reikia noro ir pasiaukojimo. *Pilietis*

Worcester, Mass.

Worcesterio ir Apylinkės lietuviams žinotina

Spalio 30 d. įvyksta pastatymas scenoje trijų aktų operetės "Išeivis", parašytos Stasio Šimkaus. Vaidina vietinis Aido choras, vadovaujamas Jono Dirvelio.

Štai spalio 23 d. šie vaidintojai mėgėjai nuvyko į Waterbury, Conn., ir atliko vaidinimą su dideliu pasisekimu. Visa skaitlinga publika buvo sužavėta veikalo vaizdais, nes teko, girdi, apsiašaroti ir prisijuokti. Visockienė man sako: Jūs dabar dar puikiau lošėte negu praeitą pavasarį. Tai tikrai verta pamatyti kelis kartus šį veikalą. Lošimas prasidės 2:30 po pietų. Vieta, 29 Endicott St.

D. J.

Hartford, Conn.

Lietuvių Moterų Klubas rengia gerus pietus sekmadienį, lapkričio (Nov.) 6 d., pradžia 1-mą valandą dieną, 157 Hungerford St.
Tai bus kalakutų ir silkių pietūs.
Bus ir kitokių gardumynų.

Šią vasarą aplankiusieji Lietuvoą V. Jokubonis ir K. Jankeliūnienė papasakos savo įgytus įspūdžius ten lankantis. Jiedu plačiai važinėjo Lietuvoje ir daug ten matė. Taigi kviečiame visus atsilankyti, linksmai praleisti laiką ir išgirsti įspūdingų naujienų. *Rengimo Komitetas*

WATERBURY, CONN.

Turistų pranešimai ir konferencija

Spalio 16 d. Venta salėje, iki susiruošta pradėti LLD 3 apskrities konferenciją, waterburiečiai turistai K. Jankeliūnienė ir V. Yokubonis pateikė išsamių įspūdžių iš Lietuvos. Jiedu praėjusią vasarą lankėsi Lietuvoje. Abu labai pasitenkinę sėkminga kelione ir Lietuvos žmonių šiltu priėmimu. Nei vienas iš jų nesitikėjo, jog taip Lietuvos žmonės pasitiks iš Amerikos turistus. Buvę priimti su didele meile, su gėlėmis ir skaniausiomis vaišėmis. Didžiu rūpestingumu buvo jiems parodyta ko tik turistai geidė matyti ir sužinoti. Esą negaila, nei sugaišto laiko, nei padarytų išlaidų ir nepajausta nei nuovargio.

Nežinia ar Klementina ir Vincas pasiruošė šioje sueigoje duoti pranešimą apie Lietuvoje įgautus įspūdžius, bet Klementina ypatingai nuosekliai, tartum būtų kokia prityrus kalbėtoja, išdėstė, kaip Lietuvoje žmonės sparčiai gerina savo gyvenimą ir su viltimi žiūri į dar geresnį ir linksmesnį. Jie sakė, kad jaunimas įsipareigojęs visus sunkumus nugalėti ir su džiaugsmu dirba įvairius darbus, kokie tik papuola ir sykiu mokosi, kultūringai sueigose linksminasi. Jaunimas yra labai draugiškas, kaip ir visi kiti Lietuvos žmonės.

Važinėjant visur matėsi laukuose traktoriai, mašinos ir sunkvežimiai. Gaila, jiedu tęsė, kad Lietuvoje praėjusią vasarą buvo perdaug lietaus. Lietus varginо dirbančius laukuose, nelengva buvo nuimti derlius, darbai užsivilkino, bet viskas užaugo labai gerai. Miestuose, kur seniau būdavo turgavietės, vadinamos rinkos, dabar ten parkai, gražiausiai išdėstytos žydi gėlės, pastatyta suoleliai poilsiui, o jau miestų gatvių švarumas, tikrai puikus! Tai ne taip, kaip Amerikoj, kada smarkesni vėjai pučia, žmogus gatvėmis vaikščiodamas negali akių praverti, šiukšles beria į akis. Dirbtuvės ir įmonės pastatytos didelės, kur po keletą tūkstančių žmonių dirba. Abelnai pasakius, ten žmonės nežino kas yra nedarbas. Jau pristatyta gyvenimui naujų gražių namų ir vis statoma jų daugiau. Klementina savo kalboje pridūrė: Lietuvos žmonės įteikė linkėjimus visiems pažangos ir taikos trokštantiems Amerikos lietuviams geriausios laimės ir sėkmės gyvenime.

K. Jankeliūnienė ir V. Yokubonis užkviesti į Hartfordą lapkr. 6 d., į Moterų klubo banketą-pietus, ten perduoti tuos įspūdžius. Kurie dalyvaus tame bankete, daug įdomaus išgirs iš turistų kaip dabar dalykai Lietuvoje klostosi.

Smagu buvo besiklausant iš tėvų žemės naujienų.

Tik spėjus įsigilinti į konferencijos eigą, kaip šeimininkė M. Strižauskienė pakvietė delegatus ir svečius prie užkandžių, o K. Jankeliūnienė užragino dar palaukti iki ji atneš iš Lietuvos parvežtų skanėsių. Ir štai bonka degtinės, kitokių skanėsių, saldainių ir cigarečių.

Dėkojom draugei Strižauskienei už pietus ir Jankeliūnienei už vaišes. Kaip malonu, kad yra žmonių ne saumylių. Iš taip toli parvežė ir visiems davė pakaštavoti. Didelis dėkui už visą tą.

Delegatai grįžo vėl prie suvažiavimo darbo.

Po pietų viskas buvo greitai svarstoma. Kai kuriems klausimams permažai laiko pašvęsta, bet tie dalykai bus plačiau kuopose aptarta.

Kaip žinia, dabar yra "Laisvės" 50-ties metų jubiliejus. Pasitikiu, kad kuopos suras būdus, kaip sutvirtinti "Laisvę" finansiniai, gauti jai naujų skaitytojų ir pakelti jos tiražą.

Naujų skaitytojų gavimui ir senų prenumeratų atnaujinimui, vajininkai jau visose kolonijose veikia. Dabar prisieina tik paraginti skaitytojus, kad ir jie prisidėtų su darbu ir auka, kad šis vajus būtų sekmingiausias.

Svarstyta, kad kolonijose susidarytų komitetai ražymui Amerikos lietuvių istorijos. Gal jau yra kai kas iki šiol atlikta, bet iš centro spaudimas atslūgo, o pas mus šioje apylinkėje visiškai nepradėtas darbas.

Kuopų veikla pagyvėjus, žinoma, ne visų, keletas naujų narių gauta, deja, keletas ir iš gyvųjų tarpo išsibraukė. Iš pranešimų numatyta, kad kai kuriose kuopose vertėtų daugiau parengimų turėti, naujų narių ir laikraščiam skaitytojų gauti, bet toji nelaboji nesveikata pasipainioja ir visą muziką sugadina.

Apskrities komitetas paliktas tas pats dar metus laiko tarnauti, o sekamais metais numatoma konferuoti Hartforde.

Vikutis

Worcester, Mass.

Liūdnas priminimas

Aido choras jau neteko daug buvusių gerų veikėjų, nes nemažai jų amžinai ilsisi kapuose. Jų tarpe yra Josephine ir Juozas Karsokai. Karsokienė per daugelį metų buvo Aido choro mokytoja, o Juozas buvo choro narys ir geras veikėjas.

Josephine gimė ir augo Worcesteryje. Nuo jaunų dienų ji pamylėjo muziką ir dainą. Aido choras jos vadovystėje daug dainų sudainavo ir suvaidino operečių. Ji visuomet buvo linksma, maloni, su visais gražiai sugyveno, todėl įsigijo daug draugų ir draugių. Ji mirė 1954 metais, lapkričio 6 dieną nuo širdies smūgio, vos sulaukus 52 metų amžiaus. Paliko didelėlame nuliūdime dukrą Janisę, sūnų Joseph, penkis brolius ir vieną sesutę.

Karsokienė tais metais turėjo didelį liūdesį, kuris jai ir priartino mirtį, nes tragiškai žuvo jos vyras Juozas Karsokas. Jie rugpiūčio mėnesį išvyko vakacijoms prie ežero. Juozas mėgo žuvauti, tai jis vieną rytą valtyje išplaukė žuvauti ir dingo. Tik sekamą dieną surastas jo kūnas ežere.

Jie mirė prieš šešeris metus, palikdami didelę spragą Aido chore ir liūdesyje savo šeimą, gimines ir draugus. Lai jie ilsisi amžinai ramiai, o mes tęsime jų kultūrinį darbą.

Chorietis

Binghamton, N. Y.

Amilija Žemaitienė susižeidė dešinės rankos pirštą. Turėjo šauktis gydytojo pagalbos. Dabar jau sveiksta. Žemaitienė yra veikli narė organizacijose. Ji yra LDS 6 kuopos pirmininkė ir darbuojasi kitose organizacijose.

Žemaičių dukra Van Bergar, iš New York, atostogavo pas tėvus, bet jau grįžo į didmiestį.

—:—

Ralph Sadauskas ir Mary-Anne Juodaitytė susituokė. Vestuvių pokylis įvyko St. Mary svetainėje spalių 6 d. Dalyvavo apie 300 svečių buvo iš Scrantono, Philadelphijos ir kitur. Jaunuoliai išvyko medaus mėnesį praleisti į Miami, Fla.

—:—

Mrs. Mary Kaminskienę ištiko nelaimė. Ji nukrito laiptais, labai susižeidė koją ir ranką. Buvo paimta į General ligoninę, Binghamtone. Linkiu greitai pasveikti.

Josephine

Pittsburgh, Pa.

Senelių Strelčiūnų auka "Laisvei"

Ignotas ir Rozalija Strelčiūnai sveikina "Laisvę" su 50 metų sukaktimi ir aukoja $50. Jie linki dar daug, daug metų "Laisvei" gyvuoti ir nešti žmonėms apšvietą.

Streičiūnai yra nuoširdūs rėmėjai darbininkiškų reikalų. Jie per visą gyvenimą remia darbo žmonių reikalus, spaudą ir organizacijas. Kada pas juos paprašysi aukų, jie neatsisako, bet aukoja ir ne doleriais, bet dešimtimis.

Jie priklauso prie LDS 157 kuopos, L.L. Draugijos kuopos, o kada Ignas dirbo, tai priklausė ir mainierių unijai. Dabar jie jau gyvena devintą amžiaus kryželį, yra pensininkai. Jie gyvena Pittsburgho priemiestyje Treveskyn ir turi kuklų namelį.

Strelčiūnas jau daug metų serga mainų dusuliu. Labai nuo seniai ta liga jį kankina, jį prižiūri jo draugė Rozalija. Jie dar turi geras akis ir gerai gali skaityti, tai skaito laikraščius ir knygas. Linkiu jiems dar ilgų metų!

Ona Remeikienė

Lauderdale, Fla.

Spalio 23 d. savo gimtadienio proga Margareta Valilionienė surengė savo namuose staigmenukę. Svečiais turėjo šalia vietinių gražų būrelį miamiečių. Svečiams suėjus, pasirodė, kad tą pačią dieną turėjo laimę gimti ir miamietės Tamošiūnienė ir Milerienė, tad va, prie gėlėmis papuošto stalo ir prie gausos skanių valgių, visi svečiai labai linksmoj nuotaikoj bešvęsdami trilypį gimtadienį, prisiminėm, kad ir laikraštis "Laisvė" švenčia savo jubiliejinį gimtadienį. Nors mūsų jubiliatės gyrėsi, kad jos švenčiančios po trisdešimt devintą gimtadienį, bet "Laisvę" skaitančios jau po penkiasdešimt metelių ir dar žada skaityti po tiek!

Kaip ten bebūtų, svečiai, skaniai prisivalgę ir prisigėrę, linkėjo jubiliatėms ilgų-ilgų metų, o kadangi jubiliatė "Laisvė" puotoje nedalyvavo, tai dovanomis jai svečiai sumetė dvidešimt šešis dolerius.

"Laisvę" sveikino su $5 Valilioniai ir Tamošiūnai; su $2.00: Daniai, Kochiai, Šimkai ir Jurevičiai. Po $1: Benekaičiai, Birštonai, Kanapės, Masonai, Paukštienė, Viginiai ir Zaviai.

Tad dar sykį reikia palinkėti jubiliatėms ilgų metų laimingo gyvenimo ir daugiau tokių jaukių, malonių staigmenukių.

Arejas

So. Boston, Mass.

Atidai Bostono apylinkės "Laisvės" skaitytojų

Lapkričio 6 dieną 1 val. pietų metu, įvyks "Laisvės" auksinio jubiliejaus banketas. Vieta: 318 W. Broadway, So Boston, Mass.

Banketo rengimo komisija su mūsų darbščiomis gaspadinėmis rengiasi duoti gerus pietus. Šiuomi noriu paraginti ne tik visus "Laisvės" skaitytojus, bet ir visus šios plačios apylinkės nuoširdžius, pažangą ir kultūrą mylinčius lietuvius ne tik patiems dalyvauti, bet pasikviesti ir į banketą atsivesti savo kaimynus, draugus ir pažįstamus.

—:—

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas užlaiko savo patalpas po num. 318 W. Broadway. Čia kas šeštadienio vakarą įvyksta "whist" parės. Mūsų darbščių moterų komitetas, į kurį įeina Elz. Fraimontienė, Elenora Belekevičienė, Mary Paurienė ir Vera Menaikienė, superka dovanas ir pagamina užkandžių su arbata ir kavute po lošimo.

Komisija kviečia visus, kas myli smagiai vakarą praleisti, ateiti 7:30 val. vakare.

S. Rainard

Binghamton, N. Y.

IŠ LDS 6 KUOPOS SUSIRINKIMO

LDS 6 kuopos susirinkimas įvyko spalio 3 dieną. Nedaug narių dalyvavo šiame susirinkime. Nors buvo susirinkęs gražus būrelis jų ir buvo manyta, kad turėsime skaitlingą susirinkimą, tačiau, dėl mūsų nelaimės, kad drg. A. Klimas dar vis serga, o jo studijos prižiūrėtojas (dėl mums nežinomos priežasties) neatidarė studijos ir mes negalėjome sueiti į vidų. Finansų sekretorė ir keli nariai buvo atėję užsimokėti duokles, turėjome stovėti gatvėj apie valandą ir pusę. Keli nariai supykę, kad negalima įeiti į vidų, grįžo namo, ir duoklės pasiliko nemokėtos. O keli susirinkome pas drg. H. Žukienę ir atlaikėme trumpą, neformalų susirinkimą.

Kuopos komiteto raportai buvo trumpučiai. Finansų sekretorė pranešė, kad drg. Viktorija Zmitraitė - Miller pasveiko ir atsisakė nuo pašalpos. Tai buvo linksma naujienėlė, kad Viktorija greitai pasveiko. O drg. F. Ziboris dar vis serga; linkime jam irgi greitai pasveikti.

Drg. K. Vaicekauskienė pranešė, kad filmų vakaras įvyks spalio 22 dieną, ir išdavinėjo įžangos tikietus dėl platinimo.

Sekantis susirinkimas įvyks pirmadienį, lapkričio 7 d., A. Klimo studijoje. Pradžia 7.30 val. vakare. Visi nariai pasirūpinkime dalyvauti šiame susirinkime, ypatingai tie nariai, kurie dar yra nepilnai užsimokėję savo duokles už šiuos metus. Būtų labai gražus dalykas, kad visi mūsų LDS 6 kuopos nariai būtų pilnai užsimokėję iki 1961 metų. Pasirūpinkite apie tai, draugai.

Finansų sekretorė,
Ona Wellus

New Haven, Conn.

Liet. Literatūros Draugijos 32 kuopa paaukavo $5 urugvajiečių "Darbui", proga jo 25 metų sukakties. Pinigus pasiunčiau "Darbui tiesiai.

M. Valinčius
Kp. sekretorė

Koks mano gimtasis Rokiškis

1935 m. rugsėjo 27-ąją buvau emigracijoje, Latvijoje, kur ganiau bandą. Ko aš ten išvykau? Ogi todėl, kad išgirtoji Lietuva man tapo pamotė. Dar anksti pavasarį, nenorėdamas pusvelčiui parsiduoti Lietuvos buožėms, kurių duoną teko valgyti 1934 metais, nuėjau į Rokiškio valsčiaus savivaldybę, prašiau leisti man išvykti į Latviją. Viršaitis buožė Narbutas bandė įtikinti, kad darbo ir čia užtenka. Bet kai tai nepadėjo, tuomet, be sienai pereiti leidimo, kainavusio 5 litus, jis privertė imti ir pasą, nors teturėjau 13 metų. Ką gi, teko uždirbti fotografui, kuris nuplėšė pusantro lito už mažytes nuotraukas, be to, už pasą užmokėjau 5 litus. Matyti, smarkiai šlubavo savivaldybės iždas, kad ir piemeniui teko išsiimti pasą.

Kaip aš norėjau vaikystėje mokytis! Bet nebuvo lėšų. Tuo metu, kai buožiukai lankė gimnazijas, aš turėjau ganyti bandą ir savo kukliu uždarbiu padėti tėvams, kurie, be skurdo, daugiau nieko nežinojo. Vidurinėje mokykloje man teko išbūti vos 3 dienas. Kai pasakiau tėvams, kokių knygų reikės, jie susiėmė už galvų ir pareiškė: "vis tiek, ir mokslus baigęs, darbo negausi". Taip ir neteko mokytis. Taikarti tiesa. Tuo metu buvo kalbama apie inteligentijos perteklių. Todėl nenuostabu, kad Rokiškio apskrities gimnazijoje mokėsi vos apie 500 mokinių.

Pasikeitė mano gimtasis Rokiškis po 25 metų. Čia jau seniai nebėra grafo Pšezdeckio, pas kurį kumečiavo mano tėvai. Dabartiniu metu čia yra 3 vidurinės mokyklos, jas lanko kelis kartus daugiau mokinių. Be to, jiems nereikia bijoti dėl inteligentijos, mokytojų pertekliaus. Jiems atviri keliai į aukštąjį mokslą, į šviesų gyvenimą.

Šių metų rugsėjo 27-oji nepaprastai svarbi ir mano gyvenime. Mano dukrelė Regina lanko pirmąją klasę, o aš, jau pradėjęs žilti, peržengiau Kauno VII darbo jaunimo mokyklos 7 klasės slenkstį.

Dirbu Kauno hidroelektrinėje, turbinų ceche. Lietuva dabar man jau nebe pamotė, darbo čia yra užtektinai.

A. Januškevičius

Afrikoje dabar yra 800 skirtingų kalbų

New Yorkas. — Jungtinėse Tautose paaiškėjo, kad dabar Afrikos žmonės kalba virš 800 skirtingų kalbų arba jų tarmių. Tiesa, kai kurios kalbos yra viena kitai artimos.

Kadangi Anglija ir Francūzija ilgai valdė didžiausius Afrikos plotus, tai numatoma, kad anglų ir francūzų kalbos dar ilgai bus bendro susikalbėjimo kalbomis, o ypatingai tarp technikų.

Ims laiko, kol vietos gyventojai pakels savo kultūrą, išplės literatūrą ir pakels žmonių raštiškumą.

Harrison ir Kearny, N. J.

LLD 136 kuopa rengia šaunią vakarienę "Laisvės" naudai, kad atžymėti jos auksinį jubiliejų, 50 metų jos gyvavimo sukaktį. Vakarienė įvyks šeštadienio vakarą, lapkričio (Nov.) 12 dieną, 7 val. vakare, Labor Lyceum svetainėje, 15 Ann St., Harrison, N. J. Tad, visi ir visos Harrisono, Kearnės ir apylinkės draugės ir draugai malonėkite atsilankyti į šią puikią mūsų vakarienę, o mes jus užtikriname, kad būsite visi patenkinti, nes bus valgių ir gėrimų pakankamai. Gražiai praleisime laiką ir tuo pačiu sykiu atžymėsime mūsų brangios "Laisvutės taip garbingą auksinį jubiliejų.

Širdingai kviečia visus **Komisija**

FILMAI IŠ LIETUVOS

OZONE PARK, N. Y. — Spalio 29 d. 7-tą val. vakare, Kultūriniame Centre, 102nd St. ir Liberty Ave.

NEW HAVEN, CONN. — Spalio 30 d. 2-rą val. po pietų, Lietuvių Klubo salėje, 243 Front St.

Haverhill, Mass. —Lapkričio 26 d. L.P.G. Klubo salėje, 324 River St., Pradžia 6:30 v. v.

Filmus rodys Jonas Grybas ir Klemensas Briedis iš Ozone Park, N. Y.

DETROIT, MICH.

CHICAGOS LKM CHORAS

Vadovaujamas Juozo Kenstavičiaus
SOLISTAI, DUETAI, KVARTETAI
su
BEST OF MUSIC
Bus Detroite

Sekmad., Lapkričio-Nov. 6 d.

Svetainė atdara 2 val. po pietų — Pdograma prasidės 4 val. p. p.

Buvusioje LIETUVIŲ SVETAINĖJE
ant 25th Street ir W. Vernor Highway

Salė atdara 12 val. dieną — Programa 4 val. dieną
Įžanga: Iš Anksto $1.50 — **Prie Durų $1.75**

Po programos šokiai prie gero orkestro
užkandžiai, skanūs gėrimai

Rengia DETROITO LIETUVIŲ KLIUBAS

"IŠEIVIS"

Trijų Aktų Operetė

Parašė Stasys Šimkus
Rengia Lietuvių Meno Sąjungos II Apskritis

Suvaidins Worcesterio Aido Choras,
Vadovaujamas muziko Jono Dirvelio
Pianistė Helen Smith-Janulytė

•

BUS SUVAIDINTA SEKAMOSE VIETOSE:

Worcester, Mass.

Sekmad., Spalio 30 Oct.
Lietuvių Salėje, 29 Endicott St.
Pradžia 2:30 val. popiet

•

Lawrence, Mass.

Sekmad., Lapkričio 6 Nov.
J. Stopyra Post Hall, 23 Monmouth St.
Pradžia 2:30 val. popiet

•

Kviečiame vietos ir apylinkės meno mėgėjus atsilankyti ir pamatyti vaidinant operetę "Išeivį," nes tai labai įspūdingas veikalas. Nepraleiskite progos, nes negreit kitos tokios sulauksite.

Rengėjai

Laiškas iš Lietuvos

"Laisvės" knygvedė Lilija Kavaliauskaitė gavo laišką iš Vilniaus nuo Jono Kavaliausko, Akad. dramos teatro aktoriaus. Amerikiečiai, kurie matė filmą iš Lietuvos **"Tiltas"**, gali atsiminti Joną vaidinant partizano rolę.

Apart kitų dalykų, mūsų skaitytojams bus įdomu pasiskaityt, ką aktorius J. Kavaliauskas rašo apie savo atostogas:

"Vasaros atostogu metu aš turėjau galimybę nuvykti Suomijon. Tai buvo turistinė kelionė ir mūsų grupės daugumą sudarė meno žmonės. Man buvo labai įdomu pamatyti tą kraštą. Norėjau savo akimis pamatyti tai, apie ką buvau skaitęs ir girdėjęs iš kitų pasakojimų — susipažinti su žmonėmis, su jų kultūra, menu. Kelionė buvo labai įdomi, linksma. Suomijoje man teko susitikti su puikiais žmonėmis, kurie nuoširdžiai papasakojo apie savo kraštą, jo istoriją, aprodė miestus, muziejus, architektūrinius paminklus. Gaila, kad neteko matyti jų spektaklių, vaidinimų, teatrai buvo atostogose. Aš ir dabar prisimenu vakarus, praleistus kartu su paprastais darbo žmonėmis, kuomet jie dainavo savo dainas, o mes jiems dainavom savo, lietuviškas, kai mokėmės šokti jų liaudies šokius, kai maudėmės suomiškoj pirtyje ir vanojomės vantomis.

"Sunku buvo skirtis su tais puikiais žmonėmis, kurie taip karštai kovoja už laisvę ir už geresnį savo liaudies gyvenimą. O kova labai reikalinga. Jie su ašaromis akyse kalbėjo apie savo gyvenimo sunkumus, kada reikia drebėti, kad nebūtum pavarytas iš darbo ir kad vaikai neliktų be duonos kąsnio. Juk jiems reikia visur ir už viską mokėti, už butą pusę atlyginimo, už mokslą ir už kiekvieną egzaminą, už ligoninę ir gydymą. Didžiausia jų nelaimė — liga. Taip, labai sunkiai gyvena Suomijoje žmonės!"

"Mes buvome laimingi, žinodami, kad grįžę namo tų baisybių pas save nerasime. Pas mus seniai pamiršta bedarbių pulkai, nereikia bijoti ligos, gydymas veltui, mokykis tik ir valstybė tau duos bendrabutį ir išmokės stipendiją. Už jokius pinigus nenorėčiau gyventi Suomijoje. Jūs man atleiskite, kad varginu jus savo įspūdžiais, as tik norėjau pastebėti jums kai ką iš to, ką aš pamačiau savo turistinėje kelionėje po Suomiją.

"Priimkite širdingiausius linkėjimus mano ir mano šeimos. Jei turėsite laiko, parašykite, su nekantrumu lauksiu jūsų laiško.

Jus gerbiąs, Jonas"

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

STATYBININKAS LIKVIDAVO GAISRĄ

TELŠIAI. Užėjus audrai žaibas uždegė Anulėnų tarybinio ūkio Gaudikaičių skyriaus daržinę. Netoliese dirbo statybininkai, remontavę pradinę mokyklą. Dailidė Anatolijus Naglys metė darbą ir atskubėjo prie degančios daržinės. Nieko nelaukdamas, jis užlipo ant degančio slidaus stogo ir, rizikuodamas gyvybe, pasiekęs ugnies židinį pradėjo ardyti degančias stoglentes.

Jam į pagalbą atskubėjo skyriaus ūkvedys Gurauskas. Bendromis jėgomis ugnis buvo užgesinta ir tarybinio ūkio turtas išgelbėtas.

ŠIMTAMETĖS DAINOS

ANYKŠČIAI. Rajono centre gyvena A. Baranausko jaunystės dienų draugo Klemenso Kairio giminaitė Rozalija Kairytė. Jai beveik septyniasdešimt metų, bet ji stipri ir turi gerą atmintį. R. Kairytė moka deklamuoti visą "Anykščių šilelį," o taip pat dainuoti poemą pagal paties poeto sukurtą melodiją. Kairytė dainuoja ir A. Baranausko sukurtas daineles.

Šimtametes dainas, kurias Rozalija Kairytė padainavo kartu su savo seserimis Emilija Petroniene, Anele Bajoriene ir Monika Jankauskiene, A. Vienuolio - Žukausko memorialinis muziejus įrašė į magnetofono juostelę.

NAUJOS ĮMONĖS

PANEVĖŽYS. Pradėjo veikti asfalto - betono gamybos bazė. Čia įrengta 1,100 tonų talpos bitumo saugykla. Bitumo padavimas į šildymo katilus ir maišyklą mechanizuotas.

Bazės kolektyvas, vadovaujamas inžinieriaus Jono Adomavičiaus, jau pagamino pirmuosius šimtus tonų asfalto-betono. Per valandą įmonė paruošia 10 tonų asfalto-betono. Tai leis pilnai patenkinti ne tik vietos poreikius, bet ir atlikti užsakymus kitiems miestams bei rajonų centrams.

DRĄSUS PASIELGIMAS

KAVARSKAS. Valstybinio banko rajono skyriaus sargas Kazys Šinkūnas gaudė Šventosios pakrantėje žuvis. Staiga jis pastebėjo, kaip sraunioje upės tekmėje apvirto valtis ir sėdėjęs joje vaikas ėmė skęsti. Sūkurygs pagavo skęstantį ir įtraukė ji.

Galvoti nebuvo laiko. K. Šinkūnas su drabužiais šoko į vandenį, priplaukė prie vietos, kurioje paskendo vaikas, ir pasinėrė. Jam pavyko pagauti berniuką už drabužių ir jis kartu su išgelbėtu išplaukė į krantą. Vaikui buvo suteikta medicininė pagalba. Tame buvo vienuolikametis Stasiukas Markelevičius.

NUVAŽIUOTA 10,000 KILOMETRŲ

Praėjo beveik penki mėnesiai, kai grupė Lietuvos turistų dviračiais iš Klaipėdos išvyko į Vladivostoką. Pravažiavę sunkiausią Tolimųjų Rytų etapą rugsėjo 25 dieną jie pasiekė Chabarovską. Blogas lietingas oras privertė turistus nuo grafiko atsilikti apie 10 dienų. Tačiau nežiūrint to, jie žvalūs, taupo jėgas ir po 2-3 dienų mano pasukti iš Chabarovsko Vladivostoko link. Dar liko nuvažiuoti apie 1,000 kilometrų. Grupė spalio 5-6 d.d. numato pasiekti Vladivostoką.

LIAUDIES STATYBOJE

Tarybų Sąjungos Komunistų partijos XXI suvažiavimas pažymėjo, kad šis septynmetis bus lemiamas įgyvendinant V. Lenino idėją apie šalies ištisinį elektrifikavimą. Vystant energetiką 1959 - 1965 metais daugiausia bus statomos šiluminės elektrinės, kurios naudos pigią anglį, gamtines dujas. Viena tokia elektrinė statoma tarp Vilniaus ir Kauno.

PIRMOJI EILĖ— 1962 METAIS

Kelių tūkstančių hektarų plote išsidėstė Lietuvos šiluminės elektrinės statybos objektai. Kartu čia ruošiama aikštė, kurioje bus pastatytas stoties pastatas, o taip pat darbininkų gyvenvietė.

— Šiomis dienomis TSRS Ministrų Taryba, — sako statybos direktorius Pranas Noreika, — patvirtino Lietuvos hidroelektrinės statybos projektinę užduotį. Pirmąją elektrinės eilę numatoma atiduoti naudoti jau 1962 metais—metais anksčiau numatyto laiko.

Tai bus viena ekonomiškiausių šalyje šiluminių elektrinių. Jos pastatą numatyta beveik visiškai sumontuoti iš surenkamojo gelžbetonio. Tik vienos elektrinės turbinos galingumas viršys visą Kauno HES galingumą.

Jau dabar brolių respublikų įmonės ruošiasi gaminti hidroelektrinei sudėtingiausius įrengimus. Naujas galingas turbinas pastatys Leningrado mechaninė ir Charkovo turbinų gamyklos, labai didelių parametrų katilus — Taganrogo bei Padolsko įmonės.

Įdomu pažymėti, kad savo galingumu Lietuvos šiluminė elektrinė daug kartų viršys dabar veikiančią Kauno HES. Kartu išlaidos vieno kilovato galingumui gauti čia bus žymiai mažesnės, negu hidroelektrinėje.

Lietuvių Aido choras draugiškoje tautų programoje

Aido choras su savo įžymiąja vadove Mildred Stensler spalio 28-tos vakarą dainuos tautų koncerte, Manhattane.

Mildred Stensler

Kiti programoje dalyvaus:

Garsusis ukrainų choras ir šokėjai;

Solistai: Wilbur Broms, Eugene Young, Elizabeth Unger.

Tikimasi, jog nemažai lietuvių nuvyks pasiklausyti gražios programos ir paremti sveturgimių teisių apgynimo darbą, pasimokėdami $1.50 auką tam tikslui.

Koncerto vieta: Fraternal Clubhouse, 110 W. 48th St. (tarp 6th ir 7th Aves.), Manhattane. Pradžia 8:30.

Matykime naujus filmus iš Lietuvos

Šeštadienį, spalio 29-tą dieną, 7 val. vakaro, Kultūrinio Centro svetainėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, bus rodomi nauji filmai iš Lietuvos, kaip tai: "Dainų šventė", "Jūrininkai" "Tarybų Lietuva", "Meno dekada Maskvoje" ir dar kiti.

Filmus rodys J. Grybas, rengia LDS 46-ta kuopa.

Taigi, visus širdingai kviečiam ateiti ir pasigėrėti šiais gražiais Lietuvos filmais.

LDS 46-tos kuopos
Komitetas

Venecija, Italija. — Apsivertė laivas ir nuskendo 3,000 bonkų vyno.

Muziko Balevičiaus antkapis atidengtas

Jau buvo rašyta apie atidengimą antkapio ir gražiai apibūdintas įvykis. Bet kai kas buvo praleista - nepažymėta. Man rodos, yra reikalas pridėti-dapildyti.

Man rodos, kad buvo daug gėlių atnešta prie kapo ir svetainėje. O kas jas parūpino, tai mūsų gera draugė Juškienė, ir draugė Graunas prisidėjo. Tai joms nuo Meno Sąjungos didelis dėkui.

Kitas dalykas, tai mūsų gera draugė Suzanna Kazokaitė daug dirbo maisto paruošimui. Ji parūpino skanių užkandžių ir išvirė šiltos arbatos. Taigi, tos draugės daug prisidėjo prie kompozitoriaus Balevičiaus pagerbimo sueigos

Širdingai ačiū toms draugėms.

V. Kazlauskas

Ar bus mokytojų streikas

Atrodo, kad su lapkričio 7 diena mieste įvyks mokytojų streikas. United Federation of Teachers prezidentas sako, kad 40,000 mokytojų sustreikuos, jeigu jų reikalavimai nebus patenkinti.

Dr. J. J. Theobold, miesto mokyklų superintendentas, sako, kad mokytojų reikalavimai "neišpildomi", o tie, kurie streikuos, bus pavaryti iš darbo. Bet kaip jie galės pavaryti iš darbo, jeigu visi mokytojai paskelbs streiką? Juk mokytojų ir dabar yra stoka.

Mokytojai reikalauja: (1) Penkias dienas apmokėti per mokymo laikotarpį laike sirgimo. (2) Suteikti laiko pusryčiams. (3) Suteikti teisę organizuotis į uniją. (4) Nuo 1961 m. sausio 1 d. išskaityti iš algų unijai duoklę (įvesti check-off). (5) Lygių algų visose pradinėse mokyklose. (6) pridėti prie algų mokesčio tiems mokytojams, kurie mokosi būti aukštesnių mokyklų mokytojais, ir (7) panaikinti visokias diskriminacijas.

OZONE PARK, N. Y.

Lietuvių Kooperatyvės Spaudos Bendrovės direktorių susirinkimas įvyks pirmadienį, spalio 31 d., 7:30 val. vakare, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park. Visi direktoriai kviečiami dalyvauti, nes turime daug dalykų aptarti. Valdyba

Paieškojimai

Elena Miliūtė (gyvenanti Tarybų Lietuvoje) ieško savo dėdės Igno Trumpaičio, s. Vinco, gyvenančio Scranton, Pa. Žinantieji apie jį malonėkite pranešti sekamu adresu: Jonas Smalenskas, 337 N. W. 4th St., Miami 36, Fla. Ačiū. (86-87)

Ieškau Knygos, Vardu BARBORA UBRIKA

Ten aprašytas tūlos mergaitės gyvenimas vienuolyne. Knyga buvo lietuvių kalboj išleista, rodos, 1920 metais. Jei dar kas tą knygą turite, — malonėkite prisiųsti ją žemiau paduotu adresu. Siuntimo išlas atlyginsiu. Knyga turi būti visa ir galimai švariame stovyje.
J. A. Barkus, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y. (85-87)

IEŠKOMI: Proza Antanas, gimęs 1895, sūnus Iozo, taipgi Proza Vladas, gimęs 1891, Vigadų kaime, Alytaus rajone. Ieško brolis Proza Zigmas, paskutinį sykį nuo brolių girdėjęs 1930-41 m., Brooklyne. Malonėkite pranešti sekamu adresu: Home Service Dept., American Red Cross, 1 Red Cross Pl., Brooklyn, N. Y. Tel. MA. 4-6000, ext. 11, bile dieną iki penktadienio, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vak. (87-88)

Filmai

"The Alamo" — didžiulis karinis spektaklis

Rivoli teatre, Manhattane, pradėtas rodyti didžiulis kino technikos kūrinys, —filmas "The Alamo".

Vaizduoja kovas už Texas teritoriją. 1835—36 metais Texas priklausė Meksikai, kurios valdovu buvo generolas Santa Anna. Amerikiečiai susikurstė atskilti nuo Meksikos. Filmas pasakoja apie tas kovas, apie jų vadovus, o kai kada žodelį numeta ir apie tuos, kuriems nėra ko iš karo laimėti.

Sukilėliai įsikuria nedidelėje Alamo tvirtumoje. Ją valdo pulkininkas Travis (aktorius Laurence Harvey) diktatoriškai, grėsmėmis nenorintiems nusilenkti jo autoritetui ir planams. O tie planai jo pavaldiniams atrodo klaidingi ir strategiškai pražūtingi visiems.

Atsidengusios akimis neaprėpiamos panoramos priešakyje matai menką fortelį ir mažą būrelį jo apgynėjų. Gi toliau, iš Alamo užkalnių, kaip baisios audros debesys, atslenka tūkstantinės voros raitelių ir vežimų su moderniškiausiais pabūklais, kuriuos lydi tranki puošnių muzikantu kapela. Šiurpu! Užsimiršti, jog čia tik filmas...

Kartojasi puolimai. Daug praranda puolikai, bet mažėja ir gynėjų būrelis. Vado lauktoji, eiliniams neteisingai skelbtoji, pagalba neatvyko. Atėjo diena, paskutiniai gynėjai pasidavė. Nė negyvi. Iš Alamo požemio išėjo tik moteriškė su dukryte ir vergo sūneliu. Išėjo nustebusių užkariautojų netrukdoma.

Toks buvo 1836 metų kovo 6 d. Alamo gynusių amerikiečių "laimėjimas".

Filmas gamintas TODD-AO metodu, vienu kartu matai didelius plotus. Viens po kito skrieja daugeriopi veiksmai: kabarete linksmavimas, išsiunčiamų į užfrontę šeimų ašaros, meilužių paskutiniai bučkiai, vienų kariaunų prieš kitą naktinės pasalos, žiaurūs karo mūšiai.

Dave Crokett'o vaidmenį atlieka pats filmo gamintojas ir direktorius John Wayne, aktorius Richard Widmark atlieka kitą žymų vaidmenį. **S.**

PRANEŠIMAI

OZONE PARK, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, lapkričio 2 dieną, 102-02 Liberty Ave. Visi ateikit į šį susirinkimą ir pažiūrėkt į mokesčių knygelę, gal jau reikės užsimokėti duokles. Prot. sekr. (87-88)

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1-os kuopos susirinkimas įvyks antradienį, lapkričio 1 d., 7:30 val. vakare, Kultūros centre, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Kurių duoklės neužmokėtos, malonėkite ateiti ir užsimokėti, kad nesusispenduotumėt. Valdyba (87-88)

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

Liūdnas Prisiminimas

Katrina Žemaitienė

(BOLOVINAS)

JI MIRĖ GEGUŽĖS 3 DIENĄ. 1960 METAIS

Tačiau mes jos gimimo dieną, lapkričio 28, prisimename ją kaip kovotoją už darbo žmonijos reikalus ir pasižadame tęstl jos žygius iki liaudies laimėjimo.

Pasiliekame jai su pagarba ir meile širdyse.

MYLIMAS VYRAS S. BOLOVINAS

Giminės ir Draugai:

T. STAKENAS
B. STAKENAS
L. STAKENAS
R. STAKENAS
C. STAKENAS
E. STAKENAS
G. BOLOVINAS
J. RIGELY
E. BOLOVINAS
G. PETROTATIS
O. PETROTATIS
A. MUREIKA
A. MUREIKA
E. MUREKA
J. RIGELY

LAISVĖS KONCERTAS

Bus turininga programa. Greitai paduosime pilną sąrašą, kas dalyvaus

Vyrų Dailės Grupė, vadovaujama Al. Potsus, iš Brockton, Mass., dalyvaus šio koncarto programoje

Su jais atvyks pilnas busas svečių iš Bostono apylinkės

Įvyks Sekmadienį, Lapkričio 6 Nov.

Schwaben Hall, 474 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N. Y.

Koncertas prasidės 3-čią valandą dieną. Įžanga $1.50